Țara este întâi a lui Dumnezeu și numai apoi a noastră

PERMANENȚE

ANUL XXIX, NR. 1-2
IANUARIE-FEBRUARIE 2026

CULTURAL - POLITIC - SOCIAL

20 PAGINI
15 LEI

89 ANI DE LA MAREA JERTFĂ

Înțelesul istoric și deplin al Jertfei

Ca și întreaga omenire, neamul nostru se află la o periculoasă răspântie de drumuri.

La această răspântie se dă lupta cea mare între duhurile rele și duhurile bune. În luptă unii cad, alții trec peste morți și merg înainte. Dar cei ce vor ajunge la țel știu că izbânda o vor datora celor care au căzut.

Refuz a crede că poate fi, în tot cuprinsul României, un singur om de bună credință, care să nu înțeleagă imensitatea jertfei căzuților eroi mucenici Moța și Marin.

Cine a văzut înmormântarea lor, a știut, din ziua aceea, că drumul spre o victorie integrală de Ei a fost deschis.

Să ne plecăm astăzi genunchii pe lespedea mormântului Lor și, închinându-ne, să ne rugăm, de Ei să ne rugăm, să ne dea puterea a duce lupta în așa fel, încât să dăm jertfei lor înțelesul istoric și deplin pe care trebuie să-l aibă.

Constantin Gane

Buna Vestire, 15 ianuarie 1938

De 28 de ani „Permanențe”

Revista noastră a intrat, la începutul lui 2026, în al 29-lea an de existență neîntreruptă. Nu doar vremea a trecut, ci și cei dinăuntrul ei. An după an au trecut la Domnul toți cei care au început această lucrare și mulți dintre cei care li s-au atașat pe parcurs. Anul acesta se împlinesc deja 7 ani de la plecarea lui Gelu Gheorghiu, ultimul nostru senior care a condus atât revista, cât și Fundația. Iar noi, până nu demult numiți „cei tineri”, păstrăm acest apelativ doar ca amintire a începuturilor noastre lângă rădăcinile seniorilor.

Vremea a trecut, vremurile însă sunt încremenite în aceeași nedreptate, în aceeași ură și în falsificarea istoriei unei mari bucăți a memoriei neamului nostru. Memorie care mereu dă eroare programată de sistem în jurul unuia și aceluiași subiect: Mișcarea Legionară.

A fi fost legionar acum aproape 100 de ani pare a fi cea mai mare vină posibilă a istoriei, pe care niciun regim politic nu uită să o aducă în prim plan pentru a o răstigni din nou și din nou. Li se reproșează la infinit ceea ce au gândit, scris și crezut. Nu aveau voie să o facă nici atunci și nici acum nu au dreptul la opinie, mărturisire și credință, nici măcar post-mortem.

Este absolut sinistru și aberant... Într-o lume condusă de la cel mai înalt nivel spre pedofilie, prostituție, trafic de minori, șantaj politic etc. de către locatarii miilor de pagini ale dosarelor Epstein, vina mai mare o are Radu Gyr care acum 90 de ani a îndrăznit să scrie poezii, cântece, ba chiar și articole politice. Că cei din listele Epstein conduc în continuare lumea nu reprezintă o problemă, dar faptul că Radu Gyr a plătit cu zeci de ani de temniță acele rânduri scrise în anii 30-40 nu poate fi luat în considerare și trebuie sancționat la infinit pentru „binele democrației, toleranței și păcii între popoare”.

Într-o lume care se destramă sub ochii noștri prin atâtea războaie de agresiune concomitente, într-o lume în care un președinte american (aflat și pe listele Epstein) calcă oricând dorește o țară suverană pentru a-i captura resursele, asasina sau captura liderii, într-o lume în care președintele Israelului aflăm că este de fapt comandantul suprem al armatei americane, indicând concret pe cine și când să atace aceasta, și într-o lume în care Rusia rămâne, ca și acum 100 de ani, un vârf de lance al satanismului comunist, ei bine, în această lume, problema cu adevărat gravă este existența unei icoane a lui Valeriu Gafencu într-o biserică din București, problemă care trebuie corectată peste noapte din cauza „cumplitei gravități și a riscurilor aferente”.

La vremuri noi, acuzatori vechi și vinovați tot cei etern condamnați în anii 40. Și dincolo de toate, noi, cei câțiva, rămași în același crez, în aceeași credință, în aceeași loialitate și legitimitate, pe același drum cu Arhangheli.

CEZARINA CONDURACHE

„Noi nu putem să nu vorbim despre ce am văzut și am auzit” (Faptele Apostolilor 4,20)

Sub domnia legii Vexler

Preot Prof. **MARIUS VIȘOVAN**

Cu toate speranțele noastre (nu foarte mari) că evoluția negativă mai putea fi blocată, modificată sau măcar amânată, legea Vexler a fost votată și promulgată în ultimele zile ale anului trecut, statul român dând - prin instituțiile implicate și reprezentanții lor - suprema dovadă de iresponsabilitate și (într-un anumit sens) renunțând să mai fie „român”, pentru că atributul de stat național conține implicit dreptul la istorie și demnitate, exact dimensiunile la care renunță de bună voie prin prezenta lege (și prin cele precedente, asemănătoare în esență dar mai puțin agresive).

Legea combate dur „antisemitismul” românilor, dar, nedefinind clar termenul, ea se va preta la infinite abuzuri (e vorba de ură rasială sau religioasă? socială sau economică? e vorba doar de evrei sau și de arabi, care sunt tot semiți? din ce moment o atitudine critică asupra unor evrei devine „ ură” asupra tuturor? etc), incriminând un număr imens de personalități ale istoriei și culturii noastre din ultimele două secole, care s-au pronunțat - frontal sau tangențial - pe subiect, în frunte desigur cu Eminescu (care poate fi taxat și de anti-rusism, anti-grecism, anti-bulgarism etc.). Orice afirmare din trecut a identității noastre naționale trebuie privită ca o dovadă de primitivism de care trebuie să ne detașăm cu dispreț. Deci e clar**, legea ne obligă să ne recitim istoria în mod sever autocritic și să ne rușinăm sistematic de răutatea și lipsa de vrednicie a strămoșilor noștri**. Fac asta adversarii noștri tradiționali - Turcia, Rusia, Ungaria? Nici vorbă. Iar Israelul, nici într-un caz.

Cenzura și autocenzura

Care vor fi consecințele legii asupra emisiunilor radio și TV, organelor de presă, siteurilor sau paginilor de internet care abordează „greșit” problema, dau citate interzise sau laudă personalități considerate controversate în optica actualei legi? Vor fi închise pur și simplu sau vor fi avertizate și amendate și apoi urmărite penal? Încă nu știm sigur, dar foarte posibil că așa va fi. Spațiul mediatic va fi „curățat”, tot ce e suspect va fi „lichidat”. Corectitudinea politică va stăpâni în liniște toată comunicarea publică românească, tot ce mișcă la suprafață va fi controlat. Celor care refuză minciuna nu le rămân decât catacombele…

Ceea ce însă e absolut sigur e că înainte și mai general decât cenzura din partea autorităților se va instaura autocenzura. Ce avem voie să scriem și ce nu? Ce subiecte ar fi cuminte să evităm? Pe cine avem voie să lăudăm și pe cine nu? (poate domnul Vexler sau Institutul „Elie Wiesel” pot oferi un index al numelor „odioase”, al noțiunilor și expresiilor „periculoase” etc.). Cum vor mai preda profesorii în școlile noastre istoria și literatura? Cu frică permanentă? Eu am făcut liceul în perioada în care Rebreanu și Goga erau predați și apreciați ca vârfuri ale culturii naționale - ne vom întoarce la epoca în care erau taxați ca „fasciști” și complet interziși?

Se instaurează teroarea ideologică, libertatea de exprimare e de domeniul trecutului. Faptul că legea prevede pușcărie pentru o sumedenie de situații (în multe cazuri vag definite) va intimida pe mulți, care în consecință vor tăcea sau vor scrie pe subiecte neutre. Deja după legea 217 unele voci valoroase au dispărut sau au diluat mesajul, iar acum pericolul e și mai mare. Iar Alexandru Florian, acum pe cai mari, cu noua lege în mână se va năpusti asupra ultimelor busturi, plăci memoriale și nume de străzi care amintesc de eroii rezistenței anticomuniste. Se va mai opune cineva dintre reprezentanții locali ai statului român? Mai riscă cineva să apere demnitatea românească?

Raportarea la Mișcarea Legionară

Deși lovește într-un spectru mult mai larg al istoriei și culturii naționale, ținta principală a legii este în mod evident Mișcarea Legionară, membrii și valorile ei, doctrina și noțiunile legionare, adevărul istoric al ultimului secol, simbolurile, cântecele, gesturile și toate manifestările care au dat identitate vizibilă acestui fenomen spiritual și politic românesc. Legea nu ne mai permite să vorbim despre legionari altfel decât pentru a-i calomnia, denigra, demoniza. **Orice afirmație negativă depre legionari este permisă și nu trebuie dovedită**. Orice afirmație pozitivă despre valori culturale sau educaționale, eroism individual sau efort colectiv, formare de caractere și spirit de jertfă, orice aluzie la vreun rol pozitiv jucat de aceștia în istoria noastră recentă riscă să cadă sub incidența legii. Pe scurt, toată istoria politică și spirituală a poporului român din ultima sută de ani trebuie privită exclusiv prin perspectiva antilegionară, indiferent câtă confuzie și câte contradicții ar genera o asemenea perspectivă (de exemplu conexiunile cu Mișcarea Legionară ale regelui Mihai și ale lui Iuliu Maniu, două personalități evaluate ultra-pozitiv de corectitudinea politică actuală).

Dar ce facem cu legionarii pe care (după zeci de ani de chinuri în temnițele comuniste) am ajuns să-i cunoaștem personal și să le observăm comportamentul pe termen lung, unii fiind părinții noștri, bunicii, unchii, vecinii și prietenii noștri, profesorii sau preoții noștri? Iar alții, cu care nu am avut tangență direct dar au fost cunoscuți prin cărțile publicate, prin conferințe, interviuri, discursuri și predici care le-au conturat o reputație luminoasă?

Putem declara „criminali” pe niște oameni care nu au dat în viața lor o palmă cuiva, ci din contră s-au sacrificat, salvând pe alții în situații extreme? Putem declara „ticăloși” oameni care au dat dovadă de corectitudine exemplară și în lucruri mari și în lucruri mici, care pur și simplu nu știu să mintă, deși mărturisirea adevărului le aduce mereu suferință? Putem eticheta ca și „analfabeți”, „nulități”, „impostori”, „gunoiul societății” oameni care, atât cât li s-a permis, au excelat pe plan intelectual, fiind unii în elita națională sau chiar internațională într-unul sau mai multe domenii? Putem considera ca eminamente negative persoane pe care Biserica le consideră modele morale, sfinți deja canonizați sau creștini mărturisitori în faimă de sfințenie? Profilul caricatural - degradant al legionarilor cultivat de propaganda comunistă, ca fiind: primitivi, iraționali, violenți, brutali, fără scrupule, în mare majoritate inculți și ratați de la periferia societății este contrazis și infirmat total de exemplele concrete de oameni care puteau fi întâlniți și cunoscuți în anii de după ’90. Și nu una sau două excepții… ci sute, mii de cazuri verificabile, asemănători unii cu alții în sobrietate și claritatea convingerilor, reflectând o educație comună, o trăire statornică a idealului, a purtării Crucii. Și aceștia sunt doar cei care au supraviețuit infernului…

Legile oamenilor și legea lui Dumnezeu

Noi, atât revista Permanențe și Fundația „George Manu” ca instituție, cât și pe plan individual, vom respecta prevederile legale și ne vom strădui să ne încadrăm în litera legii. Prudența și înțelepciunea nu sunt doar valori naturale, sunt și valori evanghelice și ne vom lăsa călăuziți de ele. Dar cu spiritul totalitar al acestei legi, cu duhul ei mincinos nu ne putem identifica, ar însemna să ne anulăm conștiința.

În Biblie este consemnat momentul când apostolii Petru și Ioan sunt arestați și anchetați la Templu sub amenințarea de a nu mai vorbi niciodată despre Isus și Învierea Lui. Petru a răspuns Marelui Preot**: Noi nu putem să nu vorbim despre ce am văzut și am auzit!** (Faptele Apostolilor 4, 20)

Legile omenești reglementează relațiile din societate în probleme pământești și sunt mai bune sau mai rele după capacitatea și intenția celor care le gândesc și le impun. De aceea nu sunt nici infailibile nici veșnice ci sunt criticabile și perfectibile. Și mai ales nu au nicio putere și nicio legitimitate să intervină în relația conștiinței omului cu Dumnezeu, iar dacă încearcă să o facă (cum s-a întâmplat în regimul comunist) atunci sunt diabolice. În fața libertății conștiintei mele are autoritate doar legea lui Dumnezeu!

De aceea Petru și Ioan își permit să sfideze autoritatea Marelui Preot de la Templu. Nu o fac cu aroganță sau cu dușmănie, ci doar afirmă simplu că ei ascultă de o Autoritate mai mare. Dumnezeu să ne lumineze ca să găsim mijloacele potrivite pentru a da în continuare mărturia lui Christos, a demnității poporului român, a valorilor în care credem și a oamenilor care le-au trăit cu adevărat!

Noi suntem vocea martirilor neamului românesc!

ZILELE MAJADAHONDA 2026

Moța – Marin, 89 de ani de la marea jertfă

Încă un an Dumnezeu a îngăduit să fim prezenți la Majadahonda alături de Ionel Moța și Vasile Marin. Bucuria noastră este mare și recunoștința ne e deopotrivă. Pentru că ne sunt vii cuvintele lui Moța și credem nelimitat în promisiunea pe care ne-a făcut-o:

Legionarii știu bine că atunci când, la adunarea frontului legionar, se face „apelul morților”, adică strigarea luptătorilor morți în lupte, toți legionarii răspund, cu putere și credință, în locul celui care nu mai are glas: PREZENT! Adică cel plecat și chemat acum la apel nu este cu adevărat plecat dintre cei rămași în viață, ci el este prezent, este viu în sufletele tuturor. [...] Sunt cu voi, sufletul meu nu v-a părăsit. [...] Eu pășesc, așadar, mai departe în rând cu voi, cei care ați rămas. Ionel Mota „Testament”

Ne-am întâlnit și la comemorare, pe platoul arid al Majadahondei și în Cimitir la Almudena Civil, și în Paracuellos, și în Aravaca, și în Mingorrubio, și în San Isidro, și în Valle de los Caidos, și în toate locurile spaniole pe care le-am cercetat și le-am atins, și le-am curățat, și le-am făcut loc de rugăciune și de pelerinaj.

Ca în fiecare an, acțiunile noastre comemorative au inclus și o conferință, organizată la Espacio Ardemans, alături de camarazii noștri spanioli. Titlul conferinței a fost*: **„Martirii de ieri, mărturii pentru lupta de astăzi”***. Au luat cuvântul José Luis Jerez Riesco – avocat, scriitor și publicist, cei doi șefi naționali ai Falangei spaniole: avocații Norberto Pico Sanabria și Manuel Andrino Lobo, Blas Piñar Gutiérrez – general de infanterie și avocat, iar din partea Fundației Profesor George Manu, părintele Marius Vișovan.

În paginile revistei noastre vă invităm să parcurgeți discursurile rostite în cadrul conferinței. Ele vor fi publicate integral, în ordinea în care au fost rostite, în mai multe numere, în funcție de spațiul disponibil.

Anul viitor jertfa va oglindi o cifră rotundă, 90 de ani. Nădăjduim să o putem întâmpina cum se cuvine, cu îngăduința lui Dumnezeu, prin mijlocirea directă a rugăciunilor lui Ionel Moța și Vasile Marin.

CEZARINA CONDURACHE

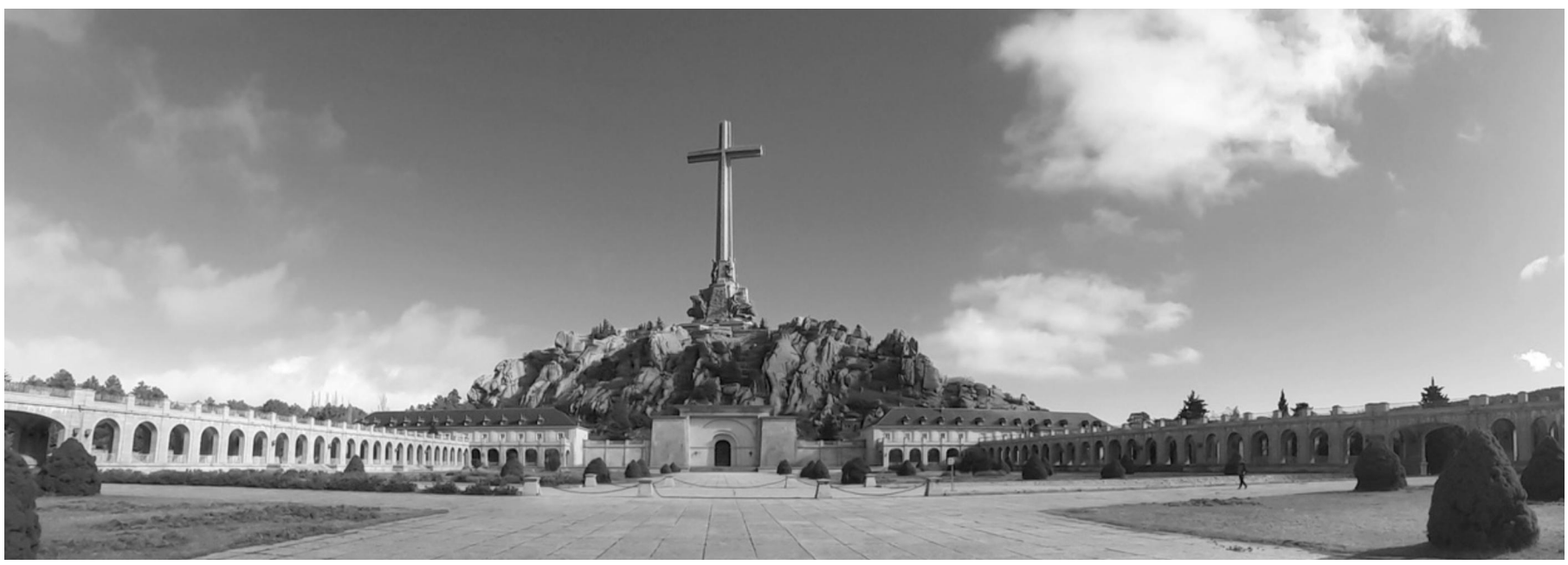

ZILELE MAJADAHONDA 2026

„Martirii de ieri, martori pentru lupta de astăzi”

JOSÉ LUIS JEREZ RIESCO

În primul rând, vreau să vă urez tuturor un An Nou fericit. Va fi un an greu și un an de luptă, trebuie să ne pregatim, să ne întărim brațul pentru că vin vremuri grele.

Pentru legătura și afecțiunea mea față de Garda de Fier pe care am mărturisit-o toată viața și pentru faptul că, cu ani în urmă, am fost avocatul comunității românilor din exilul spaniol, am cunoscut oameni extraordinari care mi-au fost mentori și îndrumători în timpul adolescenței, tinereții și maturității mele. Îmi amintesc de ei în mod constant. Din poziția de senior vreau să rostesc cele mai calde cuvinte de bun venit către camarazii veniți din România pentru a ne da exemplu despre ceea ce înseamnă dăruirea și sacrificiul.

Ei vin din Romania, traversând toata Europa pentru a aduce o rugăciune, niște flori, o ofrandă, continuând să țină sus torța pe care au primit-o moștenire de la Moța și Marin, care au fost doi mari camarazi care și-au dat viața pentru civilizația occidentală, pentru Dumnezeu, pentru Spania și pentru România.

Pentru camarazii și prietenii noștri români ne deschidem brațele pentru că știți, când veniți aici, în Spania, veniți la voi acasă. Și nu veniți aici, la voi acasă și la familia voastră, pentru că ne-ar uni genealogiile istoriei, ci veniți la voi acasă și la familia voastră pentru ca sunteți iubiți și respectați și pentru că, prin exemplul pe care il dați, ne indicați Steaua Polară, calea de urmat, ceea ce este important și conteaza cu adevărat.

Trăiască România, Trăiască Spania!

MESAJ DIN FRANȚA

Domnul inginer Vasile Bizău din Franța, 101 ani, salută pe toți participanții la comemorarea de la Majadahonda, pe toți cei fideli memoriei lui Ion Moța și Vasile Marin.

„Vă felicit pentru statornicia cu care onorați memoria celor care au luptat contra hidrei comuniste în apărarea Crucii. Aș fi vrut să fiu acolo cu voi”.

Născut în Maramureș, în 1925, camaradul Bizău este ultimul membru în viață al Armatei Naționale a Guvernului de la Viena (1944-1945), ultimul grad legionar în viață (instructor - ajutor) și unul dintre donatorii pentru construirea monumentului de la Majadahonda.

„Domnului să ne rugăm!”

Sufletele născute să privească alte aurori, să împlinească alte porunci și să dăruiască lui Dumnezeu alte jertfe, Moța și Marin s-au transfigurat, acum un an, sub cerul Spaniei pentru învierea României.

Azi, neamul întreg stă îngenuncheat în catedrala viziunilor uriașe, gata să-și ia locul de onoare în interminabila procesiune istorică a martirilor mântuitori de viață prin moarte.

Evanghelia are un comentar rumânesc: *Testamentul lui Moța*.

Și lupta noastră de aici, o mare aliată dincolo: *rugăciunea lui*. Cât de mari sunt aceste lumini coborâte în sufletul nostru, înțeleg azi atâția din cei ce se îndoiau ieri.

Ziua în care, împotriva învăpăiatei credințe a lui Moța și Marin nu se va mai putea articula nicio erezie și nu se va mai putea încerca niciun gest de atac este foarte aproape.

Fapta lor a însemnat un început de eliminare a pasiunii delictului imoral din conștiința României și de inadmisibilitate a oricărui soiu de amnestie pentru antropofagi.

Capi de promoție spirituală, Moța și Marin au deschis seria rumânilor de înaltă statură morală pentru cari vieața începe abia din clipa în care ei și-o dăruiesc, total, lui Dumnezeu.

13 Ianuarie este data renașterii creștine a României – adică a salvării ei din haosul satanic care începuse s-o inunde. De aceea, iară și iară, plecând genunchii noștri, Domnului să ne rugăm:

„Dumnezeul duhurilor şi a tot trupul, Carele ai călcat moartea şi pre diavol l-ai surpat şi ai dăruit vieaţă lumii Tale, însuţi, Doamne, odihneşte sufletele adormiţilor robilor Tăi Ion Moța și Vasile Marin, în loc luminat, în loc cu verdeaţă, în loc de odihnă, de unde au fugit toată durerea, întristarea şi suspinarea. Şi orice greşală au săvârşit ei cu cuvântul, cu lucrul sau cu gândul, ca un bun şi de oameni iubitor, Dumnezeule, iartă-le. Că nu este om carele să viețuiască şi să nu greşească. Numai Tu eşti fără de păcat! Dreptatea Ta este dreptate în veac! Şi cuvântul Tău este adevărul!”

Că pentru biruința dreptății și adevărului Tău au trăit, au luptat și au murit frații noștri cei iubitori de arhangheli și următori lui Hristos și pentru ca, astfel, „voia Ta să se împlinească și pe pământ, ca și în cer!”

Preot Grigorie Cristescu, Profesor universitar
Buna Vestire, 15 ianuarie 1938

ZILELE MAJADAHONDA 2026

„Martirii de ieri, martori pentru lupta de astăzi”

NORBERTO PICO SANABRIA
Șef Național al Falangei Spaniole

Mie îmi revine să reiterez mulțumirile, în numele Espacio Ardemans, în numele Falangei Spaniole de las JONS, mulțumiri adresate Fundației Profesor George Manu care este alături de noi și anul acesta pentru a aduce un omagiu, așa cum a explicat José Luis Jerez Riesco, celor care s-au jertfit pentru idealuri nobile: pentru Dumnezeu, pentru Spania și pentru patriile europene, în cazul de față, pentru România.

Ne este propus pentru astăzi acest titlu: „Martirii de ieri, martori pentru lupta de astăzi”. Și asta mi-a amintit că, în luna noiembrie, o bună parte dintre cei care suntem astăzi aici am avut ocazia să participăm, în cimitirul martirilor de la Paracuellos del Jarama, mai întâi la celebrarea unei Liturghii și apoi la o comemorare, organizată de Sindicatul Spaniol Universitar, ca omagiu adus unuia dintre fondatorii SEU, Alejandro Salazar, ale cărui rămășițe pământești se odihnesc în acel loc sfânt.

Aceasta este o activitate care se desfășoară în fiecare an, în noiembrie, și la care vă recomand cu tărie să particpați. În primul rând pentru că locul o merită. Cimitirul martirilor de la Paracuellos del Jarama este un loc unic în lume și, în mod special pentru creștini, în special pentru catolici, este locul din lume în care se odihnește cel mai mare număr de martiri beatificați și canonizați, declarați ca atare de Biserica Catolică. Prin urmare, este un loc unic în lume, un loc care, dacă nu ar fi pentru semnificația sa politică, ar fi unul dintre cele mai importante locuri de pelerinaj din lume, pentru că, insist, nu există nicăieri în lume un loc în care să se odihnească rămășițele pământești ale atâtor sfinți ai Bisericii Catolice.

În al doilea rând, vă recomand să vizitați acest loc pentru că acest cimitir este îngrijit, cu cea mai mare demnitate posibilă, de o asociație publică de credincioși, și anume Frăția Martirilor de la Paracuellos, care, aproape fără ajutor, susține totul, atât din punct de vedere economic, cât mai ales, moral, făcând-o cu o demnitate de neclintit. Și, în plus, pe noi ne tratează întotdeauna foarte bine, motiv pentru care le suntem foarte, foarte recunoscători.

În al treilea rând, vă recomand să participați la acest eveniment, cel puțin cât timp este părintele Evelio, cel care oficiază slujba pentru sufletul lui Alejandro Salazar și ale tuturor celor căzuți, atât din rândurile Falangei, cât și ai celorlalți martiri de acolo.

Ei bine, părintele Evelio, un preot argentinian, ne-a ținut, cu această ocazie, o predică în care a vorbit despre martiri și i-a comparat pe cei peste 140 de martiri deja beatificați de Biserica Catolică, cu restul celor căzuți, așa cum îi numim noi, care se odihnesc acolo și care nu au fost beatificați de Biserica Catolică.

El spunea: au murit în aceleași circumstanțe, au fost asasinați în aceleași zile, în aceleași circumstanțe, în aceleași loturi, făceau parte din același grup de asasinați în acele zile la Paracuellos del Jarama. Motivele asasinării lor erau exact aceleași, pentru că, dincolo de orientarea politică a unora dintre ei, de pildă falangiștii, pe toți îi unea dragostea lor pentru Spania și credința lor creștină, credința lor catolică în acest caz.

Spunea mai departe: de ce unii sunt beatificați și alții nu? Ei bine, toți cei care sunt martiri ai Bisericii, cei care se odihnesc acolo și sunt beatificați și declarați martiri de Biserică, faceau cu toți parte din cler: preoți, călugărițe sau membri ai ordinelor religioase. Ei, spunea părintele Evelio, nu doreau moartea, ci o acceptau. O acceptau ca parte a dăruirii lor și a iubirii lor pentru Hristos și pentru frații lor. Ei o acceptau.

Și ne spunea că ceea ce îi deosebea pe falangiștii căzuți de acei martiri era tocmai această diferență de vocație — a noastră este o vocație politică, o vocație de transformare a realității, de transformare a societății, de transformare a națiunii noastre — vocația noastră este diferită, nu? Deși împărtășim aceste valori de iubire față de Hristos, față de Biserica Sa și față de Spania, există ceva care ne diferențiază: noi vrem să schimbăm Spania. Noi vrem să schimbăm realitățile noastre. Vrem, în acest caz, să schimbăm și restul patriilor, fiecare pe a sa. În acest caz, România.

Și ne spunea, într-o predică care, era mai degrabă aproape o chemare la luptă pentru combatanți — de aceea revin și spun că vă recomand cu tărie să participați anul viitor — ne spunea că, spre deosebire de toți acești martiri, obligația noastră este lupta. Obligația pentru un soldat politic, așa cum suntem noi, falangiștii, este lupta, nu acceptarea supusă a morții. Vocația noastră este lupta, și de aceea este foarte important să îi avem mereu în vedere pe acești martiri, în acest caz, pe prietenii noștri români Moța și Marín, care au traversat întreaga Europă pentru a veni să moară pentru o cauză despre care unii ar putea spune că nu era cauza lor, întrucât nu era patria lor. Dar, cu toate acestea, împărtășeau esențialmente aceleași valori, dincolo de iubirea fiecăruia pentru propria patrie, tradiția comună și idealul creștin comun.

Prin urmare, observarea exemplului pe care ni-l dau martirii, așa cum spune tema pe care ne-am propus-o pentru azi, trebuie să fie o mărturie, trebuie să fie o învățătură, trebuie să fie exemple, trebuie să fie modele pentru noi în viața de zi cu zi.

Țineți cont că modelele pe care ni le propune astăzi societatea sunt contra-modele: tot ce este grosolan, tot ce este urât, tot ce este eronat, acestea sunt modelele pe care ni le propun mijloacele de comunicare și rețelele sociale; acesta este modelul care se propune astăzi. Personaje cu adevărat dezarticulate, dislocate, degradate; nu este nevoie să intrăm în detalii, pentru că toți vă puteți face o imagine despre unul dintre aceste modele care ni se propun.

Ei bine, în fața acestor modele nefaste pe care ni le propune societatea, noi trebuie să ne propunem propriile modele. Și nu încape nicio îndoială că acești prieteni români care au venit să lupte și să-și dea sângele aici pentru Dumnezeu și pentru Spania sunt un model pentru noi și trebuie să ne încurajeze la luptă.

Iar acum, și cu aceasta închei, am spus-o de multe ori și o spun din nou: aceste acte ale noastre nu sunt acte nostalgice. Nu nostalgia ne mișcă pe noi. Ne mișcă transformarea societăților noastre, problemele de astăzi. În primul rând, trecutul, istoria, s-a transformat într-un front de luptă: se falsifică istoria pentru a putea falsifica prezentul, pentru a putea domestici populația de astăzi. Se falsifică istoria. Prin urmare, există o luptă în cheie istorică.

Și, în al doilea rând, pentru că în Spania, dar și în România și în alte țări, au pus la cale o legislație care încearcă să ne anuleze, să ne lichideze, să ne șteargă memoria, toate aceste acte nu sunt acte nostalgice, ci sunt acte de luptă politică în viața de zi cu zi. De aceea nu putem înceta să le organizăm.

Dacă în vreun moment vreunul dintre noi a gândit că aceste acte, pe care le-am putea considera de comemorare, de omagiu sau nostalgice - spun asta la modul peiorativ - că ar trebui uitate, ar trebui elimitate, tocmai că acum este momentul de a face exact contrariul. De ce? Pentru că ne sunt interzise. Și tocmai inamicul este cel care ne arată calea. Dacă inamicul încearcă să interzică toate aceste acte, este pentru că ne aflăm pe linia corectă.

Împreună cu José Luis Jerez Riesco spun: Trăiască România, trăiască Spania!

ZILELE MAJADAHONDA 2026

„Martirii de ieri, martori pentru lupta de astăzi”

MANUEL ANDRINO LOBO
Șef Național al Falangei Spaniole

Este adevărat că trebuie să ne amintim de căzuții noștri și de ceea ce spunea Norberto despre Paracuellos. Trec rapid la știrea potrivit căreia este posibil ca Papa de la Roma să vină în Spania, să vină la Madrid. Sau cel puțin știu sigur că se va încerca să i se facă o invitație oficială pentru a merge tocmai la locul pe care l-a amintit Norberto, care este locul cu cei mai mulți martiri și fericiți ai Bisericii Catolice din întreaga lume, chiar acel perimetru.

Vom vedea dacă Biserica își va lăsa deoparte lașitatea sa tradițională caracteristică Papei, episcopului de Madrid și președintelui Conferinței Episcopale — și va avea curajul de a merge la Paracuellos pentru a se ruga pentru fericiții și pentru martirii de la Paracuellos. În orice caz, în afară de acea slujbă despre care ne vorbea Norberto, practic, tot anul au loc slujbe în acel loc sfânt.

Capela găzduiește o liturghie destul de reconfortantă, în comparație cu omiliile care se rostesc în parohiile acestei țări în ultimii 45 de ani. Și, așa cum spun, este destul de reconfortant și în prima duminică a fiecărei luni merge părintele Evelio și face Liturghie acolo, în plus, locul are un caracter foarte special și ne este foarte drag nouă, tuturor.

Ei bine, încă un an și, cu riscul de a mă repeta, vreau să le mulțumesc camarazilor noștri români pentru prezența lor printre noi și, în primul rând, pentru că vin sa aducă un binemeritat omagiu lui Ion Moța și lui Vasile Marin, omagiu pe care îl vom celebra mâine la Majadahonda, începând cu ora 12 dimineața, chiar în locul unde au căzut în ianuarie 1937, luptând alături de falangiști, requetés și militari, împotriva celor care încercau să impună în Spania o nouă republică socialistă sovietică și împotriva celor care voiau să distrugă religia catolică, patria și familia, așa cum o înțelegem noi, creștinii. În aceste zile, camarazii știu că vor putea să ne însoțească prin Spania și să vadă barbaria provocată de PSOE, de PC, de Esquerra Republicana, de CNT și de PNV, care se dedicau în principal răpirii, torturii și, în cele din urmă, asasinatului în masă în locuri bine cunoscute din Madrid, pe care le veți parcurge în aceste zile: Paracuellos del Jarama, Torrejón de Ardoz, Aravaca, Hortaleza, Fuencarral, Vallecas sau însuși Carabanchel.

Și ați putut vedea, camarazi români, oroarea genocidului produs la Paracuellos; mâine o veți vedea din nou la Aravaca, unde voi avea onoarea de a va deschide cimitirul martirilor din Aravaca, iar ieri ați fost cu mine și la San Isidro pentru a aduce un omagiu simplu, dar profund, șefului nostru etern, José Antonio Primo de Rivera, asasinat, după cum știți, la 20 noiembrie 1936, la Alicante, al cărui trup, după mai multe mutări și profanări, se odihnește în cele din urmă alături de familia sa. Acolo, camarazii români m-au întrebat, mai exact Cezarina, dacă mormântul său de la San Isidro fusese deja profanat; am spus că încă nu, deși cred că, probabil, la un moment dat va fi, așa cum s-a întâmplat de atâtea ori în Spania, ca și în România.

Chiar astăzi am primit prin poștă revista Fundației Profesor George Manu, pe care ne-o trimit în fiecare lună, unde se poate vedea profanarea care a avut loc pe locul unde au fost asasinați Codreanu și alți 13 legionari români. Și acesta este exemplul a ceea ce se întâmplă în Spania, în România și în restul Europei, nu de acum, ci de-a lungul ultimelor decenii. Ei bine, asta face dușmanul, când erau în viață i-au asasinat și, după moarte, încearcă să-i umilească pe ei și memoria lor. Așa cum spun, acest lucru se întâmplă în toată Europa de ani de zile, cu binecuvântarea guvernelor, fie ele de dreapta sau de stânga.

Comentam și ieri la San Isidro cum se aprobă în România legi încă și mai restrictive decât cele aprobate în Spania privind memoria istorică sau memoria democratică și că nu li se va mai permite nici măcar să menționeze numele lui Corneliu Zelea Codreanu sau al Gărzii de Fier, sub amenințarea unor amenzi și chiar a pedepselor cu închisoarea.

Este evident că atitudinea conducătorilor politici români și, de asemenea, a celor spanioli este la fel de stupidă atunci când încearcă să criminalizeze ideile noastre și să mintă despre trecut, în virtutea acelui gând unic care domină Europa și, prin urmare, o mare parte a lumii; un gând unic dictat de iudaism, de masonerie, de liberalism și de socialism. Ei încearcă să impună o ordine mondială care să pună capăt adevăratei libertăți a popoarelor noastre și să ascundă acele tradiții și acea cultură care au făcut Europa mare, foarte mare, în trecut.

Și aici este locul unde trebuie să rămânem fermi, fără a face niciun pas înapoi, curajoși în lupta pentru demnitate, pentru libertate și pentru adevărata justiție socială, pentru poporul român, pentru poporul spaniol și pentru restul națiunilor care trebuie să fie libere și suverane, o libertate și o demnitate din ce în ce mai amenințate de jandarmii NATO și ai Uniunii Europeane care ne impune politici contrare soluțiilor de care tocmai au nevoie popoarele noastre, în virtutea unor instrucțiuni sau, mai degrabă, a unor ordine emanate de la Washington sau de la Bruxelles, care răspund intereselor obscure și josnice ale celor care guvernează cu adevărat națiunile noastre. Aceiași care provoacă și continuă să provoace războaie nedrepte și ilegale, mințind despre presupuse arme de distrugere în masă sau despre presupuse carteluri ale drogurilor, tocmai cei care le-au folosit în ultimele decenii pentru a înarma și finanța revoluții, contrarevoluții și lovituri de stat la comandă în mai bine de jumătate de lume.

Cei care pretind că sunt aliații noștri și care, în plus, amenință acum cu ocuparea Groendandei, ocupă teritorii furate Spaniei, precum Gibraltarul, sau se limitează pur și simplu la a sprijini și a finanța cel mai mare potențial dușman al nostru, Regatul Marocului. Cei care ne impun legi stupide, nedrepte și antinaturale, precum ideologia de gen, legile LGBT sau acea blestemată Agendă 2030, pentru a ne sărăci și a ne face mai vulnerabili și mai dependenți, creând cetățeni abrutizați și dependenți, ușor manipulabili, care să servească drept cobai pentru aceste noi experimente de inginerie socială, așa cum s-a întâmplat în timpul pandemiei recente.

Experimente care au provocat o îmbătrânire de neoprit și accelerată, de exemplu, a populației din Spania și din restul Europei. Și, ca și cum toate acestea nu ar fi suficiente, ne obligă să acceptăm ca pe ceva normal, natural și chiar benefic acea invazie ilegală, disproporționată și violentă a tuturor celor care ne asaltează frontierele, la dictatul unor politici impuse departe de nevoile reale ale țărilor noastre.

Pentru că ceea ce vor este să distrugă națiunile noastre, în virtutea acestui globalism stupid, care are nevoie tocmai de forță de muncă ieftină și care, ca primă consecință, aduce sărăcirea muncitorilor noștri și pierderea drepturilor lor câștigate de-a lungul deceniilor. Și, pe deasupra, pentru că le convine, transformă orașele noastre în adevărate ghetouri, unde se impun regimuri islamice care, în țările lor de origine, oprimă creștinismul, provocând zeci de mii de victime în fiecare an.

În fața acestui lucru, da, avem tăcerea rușinoasă a comunității internaționale și a mijloacelor de manipulare ale sistemului, care nu condamnă niciodată aceste fapte. Ei bine, pentru a spune toate acestea pe care le spun și pe care le vom spune aici, să nu aveți nicio îndoială că vor încerca să distrugă patrioții, dar pe adevărații patrioți europeni; nu pe cei care aplaudă sioniștii ultraliberali și pe slugile lor, Netanyahu, Milei și pe tot gunoiul care umblă batjocorind planeta.

Aceștia sunt cei care proclamă sloganuri și fraze rostite de sute și mii de ori de falangiști și de fondatorii noștri, dar fără a-i cita vreodată. Și le este egal să critice național-socialismul, pentru că, la urma urmei, sunt prieteni ai sioniștilor, sau să critice marxismul, murdărind cu limbajul lor patriotard și ieftin numele Falangei și al falangiștilor.

Pe noi, după cum înțelegeți, nu ne veți vedea spunând că vrem să punem capăt regimului autonomiilor pentru ca apoi să ne acomodăm în fotoliile guvernelor autonome, sau să fim împotriva Uniunii Europene ca mai apoi să fim cei mai mari lingușitori ai harpiei numite Ursula von der Leyen, ori susținători ai unui proxenet genocidar numit Donald Trump.

Lupta noastră este aceeași luptă ca acum 90 de ani, când Corneliu Zelea Codreanu și José Antonio Primo de Rivera erau convinși că, pe lângă combaterea marxismului, era necesar, desigur, să se pună capăt și acelui capitalism care producea, ca și acum, atâtea situații de sărăcie, de nedreptate și de mizerie, alături de demonstrații insultătoare ale unei bogății din ce în ce mai multimiliardare.

Fraților, și pentru a încheia, recunoștința mea cea mai sinceră: să știți că ați avut, aveți și veți avea pentru totdeauna recunoașterea noastră și loialitatea noastră cea mai sinceră. Vă cer să mențineți vie amintirea și respectul față de căzuții voștri și ai noștri, pentru că împreună au udat cu sângele lor generos câmpurile de luptă ale Majadahondei, Spaniei, ale României și ale Europei. Și de aceea, camarazi, eu spun: Trăiască Spania și Trăiască România.

ÎNȚELEPCIUNEA - VIRTUTE CARDINALĂ [1]

Preot **VASILE GORDON**

În ultimele trei numere ale revistei Permanențe, am publicat, pe rând, învățături despre cele trei mari virtuți teologice: credința, nădejdea și dragostea. Considerăm util ca începând cu acest număr să vorbim în continuare tot despre virtuți, de data aceasta despre cele numite „cardinale”.

Preliminarii. Teologia morală nominalizează patru virtuți cardinale: *înțelepciunea*, *dreptatea*, *curajul* și *cumpătarea*. Se numesc „cardinale” de la termenul latin „cardo” - „țâțână, balama, punct esențial/cardinal”. Dacă o balama este importantă pentru buna funcționare a ușii, cu atât mai mult aceste virtuți, pentru conduita omului, în general, și a creștinului, în special. De aceea, ele se mai numesc și virtuți „de căpetenie” sau „capitale”. Catehismul ortodox le numește, practic, virtuți „morale”, spre a le deosebi de cele „teologice” prin excelență (*credința*, *nădejdea și dragostea*).

În istoria culturii și a spiritualității universale, virtuțile cardinale au o existență mult mai veche decât creștinismul. Le întâlnim în Vechiul Testament, dar și la filozofii antici, de pildă la Socrate (în *Dialogurile lui Platon*), la filozofii stoici, neoplatonici etc. Morala și spiritualitatea creștină le-a preluat, fără complexe ori păgubire, dându-le un conținut superior, inspirat din Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos, așa cum va proceda și cu alte valori ale spiritualității antice. Sfinți Părinți ca Vasile cel Mare (*Omilia către tineri*) sau Clement Alexandrinul (*Pedagogul*) scriu cu admirație despre aceste valori „păgâne”, recomandând a fi preluat tot ce poate fi util în viața creștină. Mai mult, chiar: Clement Alexandrinul afirmă concret că nu doar Legea (*iudaică* n.n.) a fost „pedagog către Hristos”, cum scrie Sf. Ap. Pavel (Gal. 3, 24), ci și filozofia, în general. Iar Sf. Vasile vede în cultura profană o podoabă pentru învățătura creștină, după cum, spune el, „frunzele unui pom reprezintă o podoabă pentru ramurile cu fructe… Desigur, pentru suflet este important adevărul creștin, dar nu este lipsit de grație ca acest fruct să fie învelit în înțelepciunea profană, așa cum frunzele oferă protecție și înfățișare agreabilă fructului” (*Omilia către tineri*, II).

II. Tema catehezei de acum, *înțelepciunea*, va urmări, în principal, saltul de la simplă virtute inspirată din experiența pedagogică omenească, la virtute creștină izvorâtă din harul dumnezeiesc și cultivată, nu doar prin slabele puteri omenești, ci prin mijloacele sfinte pe care Biserica le oferă, cu îmbelșugare, omului. Mai ales prin Sfintele Taine. De aceea, în prima rugăciune de după împărtășire (a Sf. Vasile cel Mare), pronunțăm aceste cuvinte: „…Să-mi fie mie spre tămăduirea sufletului și trupului, spre izgonirea a tot potrivnicul, spre luminarea ochilor inimii mele, spre credință neînfruntată, spre dragoste nefățarnică, spre *desăvârșirea înțelepciunii*…”.

III. Tratarea temei are în vedere: *definiții; semnificația etimologică; termeni sinonimi; înțelepciunea filozofică – înțelepciunea creștină; repere scripturistice; importanța înțelepciunii pentru formarea caracterului moral-creștin; păcatele împotriva înțelepciunii; asociere utilă.*

1. *Definiții.* Utilizăm pluralul pentru că redăm una din spațiul laic, alta, din cel bisericesc:

- *Capacitate superioară de înțelegere și judecare a lucrurilor, implicând o cunoaștere adâncă a realității, experiență și echilibru* (*DEX*);

- *Judecata și chibzuirea creștinului de a se purta în așa fel în viață, încât să nu supere prin faptă sau vorbă pe Dumnezeu și pe semenii săi* (*Învățătura de credință ortodoxă*); *Adevărata înțelepciune constă în cunoașterea voii celei sfinte a lui Dumnezeu și împlinirea ei (Pr. I. Zăgrean – Morala creștină).*

2. *Etimologic:* lat. *intelléctio, -ónis*; cf. *intĕllégere, -léctum,* a înțelege, a pricepe, a-și da seama; ambele din *inter + lego* (*între, în mijlocul + a alege, a citi, a culege*). Așadar: *înțelepciune = a alege între; a distinge între lucruri.*

3. *Termeni sinonimi: cunoaștere, bună judecată, cumințenie, știință, filozofie, prudență, chibzuință, socoteală (Dicționar de sinonime).* Terminologia creștină acceptă aceste variante, dar completează: *prevederea, ascultarea de sfatul bun al altuia* și *paza bună.* Iar termenului de „socoteală” îi așază în față cuvântul „dreaptă”, rezultând *dreaptă socoteală/socotință.*

4. *Înțelepciunea filozofică – Înțelepciunea creștină.* La filozofii antici, înțelepciunea era în mare cinste, dar focalizată mai mult pe cunoaștere. De pildă, cunoașterea de sine („cunoaște-te pe tine însuți!” – Socrate) era considerată un act de supremă înțelepciune. „Înțelepciunea este știința vieții!” – avea să spună, la rândul său, Seneca (*Epistulae*, 95, 7). Acest gen de înțelepciune se baza exclusiv pe forțele omenești, vizând discernerea dintre bine și rău, pentru cunoașterea adevărului (evident, tot omenesc). Este, de fapt, ceea ce filozofia atee modernă a formulat prin IQ (*Intelligence Quotient – coeficientul de inteligență al minții*)[2].

Din punct de vedere creștin, înțelepciunea este virtutea care se inspiră din atot-înțelepciunea lui Dumnezeu și din opera Lui, scrisă (*Biblia*) și nescrisă (*natura înconjurătoare*). Este cu totul deosebită față de înțelepciunea omenească, adeseori *nebunie înaintea lui Dumnezeu* – cum afirmă Sf. Ap. Pavel (I Cor. 3, 19). De aceea, tot el avertizează: „Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțelesurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos” (Col. 2, 8). Și chiar în Vechiul Testament se atrage lămurit atenția: „Pune-ți nădejdea în Domnul din toată inima și nu te bizui pe priceperea ta!” (*Pilde* 3, 5).

5. *Reperele din Sfânta Scriptură*, fie chiar selectiv extrase, au darul să ne edifice și mai mult asupra caracterului divin al înțelepciunii creștine. În Vechiul Testament avem trei cărți în care întâlnim o sumedenie de sentințe despre înțelepciune, adevărate imne sau elogii, care se întrec în frumusețe (*Pildele/Proverbele lui Solomon*, *Înțelepciunea lui Solomon* și *Înțelepciunea lui Isus, fiul lui Sirah*). Evidențiem, în mod special, un verset din *Pilde*: „Înțelepciunea și-a zidit casă și a întărit-o pe șapte stâlpi…” (9, 1). Este vorba de Fiul lui Dumnezeu, Care și-a pregătit sălaș de întrupare (*Maica Domnului – Biserica*). Observăm, astfel, că Înțelepciunea devine nume pentru Iisus Hristos. Amintim, cu acest prilej, și de cele trei fresce de la Mănăstirea Sucevița, intitulate „Înțelepciunea lui Dumnezeu/Înțelepciunea Tatălui…”, Iisus Hristos fiind în fruntea și în centrul imaginilor… [3]. Din Noul Testament, pomenim două repere: „Fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii” (Mt. 10, 16; „înțelepți ca șerpii”, adică prudenți, precauți: șarpele își ferește întotdeauna capul de la strivire, spune Sf. Ioan Gură de Aur – *Omilii la Matei*); *Pilda celor 10 fecioare* (cinci „înțelepte”…, cu ulei în candele, adică mereu gata să-L primească pe Hristos)[4].

6. *Importanța înțelepciunii pentru formarea caracterului moral-creștin* reiese din tot ce am prezentat până aici, dar și din comportamentul pe care îl manifestă purtătorul acestei virtuți. Omul înțelept este *prevăzător, prudent, circumspect (atent, precaut la cele ce se întâmplă în jurul său), docil (ascultă de sfatul bun)*. Este, de fapt, creștinul care se încadrează în sfatul dat de Sfântul Apostol Pavel prin cuvintele: „Umblați cu înțelepciune față de cei ce sunt din afară (de Biserică), prețuind vremea. Vorba voastră să fie totdeauna plăcută, cu sare dreasă, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia” (Col. 4, 6). Sau i se potrivește portretul făcut de Sfântul Antonie cel Mare, când zice: „Omul cu judecată, luând aminte la sine, cumpănește cele ce i se cuvin și-i sunt spre folos. Acela cugetă care lucruri sunt folositoare pentru firea sufletului său și care nu. Așa se ferește el de cele nepotrivite, care i-ar vătăma sufletul și 1-ar despărți de nemurire” (*Filocalia rom.,* 100 capete…, 5).

7. *Păcatele potrivnice înțelepciunii*: *nechibzuința, lipsa de prevedere, nestatornicia, neglijența, pripirea.*

Asociem virtutea înțelepciunii cu a *dreptei socotințe.* Cu toate că între sinonimele termenului „înțelepciune” este nominalizată și dreapta socotință (*discernământul*), ele nu se confundă, ci se întregesc. Mărturisirile părinților duhovnicești converg mai degrabă în a socoti dreapta socotință corolar al tuturor virtuților. Redăm și aici un fragment din spusele monahului Nicolae Steinhardt*:* „Ca însușire principală a omului, călugării ortodocși nu socotesc nici bunătatea, nici inteligența, nici dragostea, credința, răbdarea, evlavia ori sfințenia, ci dreapta socotință…” *(Jurnalul fericirii).* Interesantă este și asocierea, suprapunerea de fapt, pe care o fac romano-catolicii între înțelepciune și prudență. La cap. „virtuți cardinale”, nominalizează: *prudența (în loc de înțelepciune n.n.), dreptatea, tăria, cumpătarea (v. hwww.credinta-catolica.ro/catehismul-ilustrat/virtutile-cardinale).* Interesant și instructiv, desigur, numai că în opinia noastră prudența este doar un atribut, o manifestare a înțelepciunii, la fel ca paza bună, chibzuința etc.

IV. Generalizăm înțelesul înțelepciunii, apelând la unul dintre cele mai frumoase și ilustrative texte veterotestamentare: „Cu adevărat Dumnezeu nimic nu iubește, fără numai pe cel ce petrece întru înțelepciune. Ea este mai frumoasă decât soarele și decât toată orânduirea stelelor; dacă o pui alături cu lumina, înțelepciunea o întrece. Fiindcă după lumină urmează noaptea, pe când înțelepciunea rămâne nebiruită în fața răutății…” (*Înț. lui Solomon* 7, 28-30).

V. Aplicarea în viața noastră a virtuții înțelepciunii trebuie să înceapă cu păzirea poruncilor Domnului: „Poftești înțelepciune? – întreabă Isus Sirah. Ține poruncile și Domnul îți va da-o ție” (1, 25). Ea se dobândește, de fapt, în contextul celorlalte virtuți, cu răbdare și perseverență, „bob cu bob”, după cum sugerează genial Nicolae Iorga: „Înțelepciunea nu se împrumută cu carul, ci se câștigă cu bobul.”. Sau, după cum glăsuiește un alt proverb: „Un foc mic, care dă căldură, prețuiește mai mult decât un foc mare, care frige”. Odată cu răbdarea și perseverența, de mare sprijin este întotdeauna noblețea iertării, pentru că *cel înțelept iartă insultele la fel de ușor precum ingratul uită binele care i s-a făcut* (proverb german).

Mai presus de toate, virtutea smereniei este garanția înțelepciunii adevărate, care izvorăște de la Dumnezeu, după cum citim în *Cartea înțelepciunii lui Isus Sirah*: „Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te smerește și înaintea Domnului vei afla har” (3, 18).

Concluzia finală: înțelepciunea creștină izvorăște din harul divin și crește numai în ambianța celorlalte virtuți, cultivate cu dragoste, smerenie, răbdare și perseverență.

Note:

[1] Extrasă și adaptată din Pr. Vasile Gordon, *Cateheze pastorale pe înțelesul tuturor*, vol. II, Ed. Sophia, 2016, pp. 112-116.

[2] Pentru detalii: pr. V. Gordon, *Inteligența minții sau inteligența emoțională a inimii?* – „Lumina de Duminică”/16 iunie 2013.

[3] http://www.crestinortodox.ro/religie/intelepciunea-Dumnezeu...

[4] Foarte instructiv comentariul lui A. Pleșu, în *Parabolele lui Iisus…*, Humanitas, 2012, pp. 162-164.

Surse bibliografice:

*** *Învățătura de credință ortodoxă*, Ed. electronică, Apologeticum, 2006;
Pr. Prof. Ioan Zăgrean, *Morala creștină*, Cluj-Napoca, 2002;
Andrei Pleșu, *Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste*, Humanitas, 2012.

„De ce cred în biruința Mișcării Legionare?”

CEZARINA CONDURACHE

Acest titlu va îngrijora, poate, pe unii dintre cititori, în timp ce pe alții îi va duce cu gândul la Mircea Eliade. Nu este o așa zisă mărturie de credință pe care aș simți nevoia să o dau acum, în contextul legii Vexler. Titlul nu îmi aparține, iar mărturia mea de credință este munca și loialitatea pe care le ofer Fundației Profesor George Manu de mai bine de 20 de ani, de când i-am călcat prima dată pragul.

Adevărul este că titlul nu îi aparține nici lui Mircea Eliade, deși, după cum știm, există un articol al său publicat atât în volumele editate după 1990, cât și în numeroase pagini de internet, fix cu acest titlu. Acesta este cu siguranță cel mai cunoscut text legionar al lui Mircea Eliade, un text care, însă, în varianta lui originală, nu a purtat niciun titlu.

Că să înțelegem contextul și scopul acestor câteva cuvinte ce formează un titlu pe cât de provocator, pe atât de puternic, ne vom întoarce acolo unde mă simt cel mai bine: în trecut, la documentele interbelice, la presa vremii, la istorie și la memorie.

Toamna lui 1937, România se pregătea pentru alegeri generale. Partidul Totul pentru Țară, prin Căpitanul Corneliu Zelea Codreanu, deschide oficial campania electorală la 11 noiembrie printr-o ședința ținută la Casa Verde. Până la acea dată echipele de propagandă fuseseră deja stabilite, regulile campaniei, de asemenea, fuseseră întocmite și verificate listele cu candidați, fuseseră emise mai multe circulări.

Odată începută campania electorală, structura de propagandă a partidului legionar începe să funcționeze. Care erau pe atunci mijloacele de propagandă? Cea mai eficientă era propaganda fizică, de la om la om, prin marșuri, cuvântări, conferințe, cântece. Toate echipele de propagandă aveau în componență cel puțîn un mare orator, ca prof. Ion Zelea Codreanu, Ion Banea, Gheorghe Clime, Alecu Cantacuzino, Mihail Polihroniade etc. Apoi erau afișele electorale, ziarele electorale, cărțile poștale, circulările adresate de Căpitan șefilor de regiuni și de cuiburi. Nu în ultimul rând, avem propagandă prin presa scrisă (națională sau locală), atât în publicațiile legionare, cât și în cele ale simpatizanților mișcării.

Acum am ajuns în punctul în care ne vom intersecta cu titlul nostru. Unul dintre aceste ziare ale simpatizanților Mișcării, care s-a implicat total în propaganda legionară pentru alegerile din decembrie 1937, a fost „Buna Vestire”. Înființat imediat după înmormântarea lui Moța și Marin, în februarie 1937, de Mihail Manoilescu (deținătorul majoritar al acțiunilor societății care tipărea „Buna Vestire”), având că directori pe Dragoș Protopopescu și Toma Vlădescu, redactor șef, pe Mihail Polihroniade și secretar de redacție, pe Valeriu Cârdu, se va impune în scurtă vreme în fața citirorilor, fiind considerat și de legionari și mai ales de dușmanii lor ca un veritabil cotidian legionar.

Cu toate astea se știe că publicațiile legionare erau doar cele pentru care se cerea și se primea aprobare de la centru. Nu există nicio dovadă că Manoilescu ar fi cerut voie Căpitanului pentru a scoate „Buna Vestire” și nici Căpitanul nu i-a conferit vreodată această poziționare ziarului. Mai mult chiar, la finalul campaniei electorale, într-un text de mulțumire trimis către redacție și publicat în numărul de Crăciun 1937, mesajul transmis este foarte clar: *În această luptă electorală care s-a terminat la 22 decembrie, „Buna Vestire” a jucat un rol de mare importanță. Fiind atacată cu mare mișelie dintr-un loc din care nu ne așteptam, „Buna Vestire” a ținut piept acestor atacuri, respingându-le până la urmă cu un desăvârșit succes. „Buna Vestire” are deci gloria ei pentru care merită toată recunoștința. Și va avea-o pentru că legionarul nu uită.*

Începând din luna noiembrie 1937 primele pagini ale ziarului și parțial ultima pagină conțin aproape exclusiv materiale legionare aferente campaniei electorale, editoriale, interviuri, știri din teritoriu etc. Unele texte, poziționate în partea dreaptă a primei pagini de ziar conțineau supratitlul „Campanie electorală” și erau semnate în special de Mihail Polihroniade și Radu Gyr.

În acest context „Buna Vestire” lansează o anchetă cu numele „De ce cred în biruința Mișcării Legionare?”. Intenția acestei anchete apare în ziar în data de 5 decembrie, urmând ca răspunsurile efective să înceapă a fi publicate din dată de 7. Au fost în total 11 texte publicate, aferente acestei anchete, majoritatea în timpul campaniei electorale, dar și după încheierea ei. Cel mai cunoscut, sau mai bine spus, singurul text cunoscut publicului de astăzi este cel semnat de Mircea Eliade, de aceea am luat decizia de a transforma acea anchetă a „Bunei Vestiri” în serial dedicat cititorilor „Permanențelor”.

Începând cu acest număr veți putea citi toate aceste articole-document, în ordinea cronologică a apariției lor. Veți recunoaște pe majoritatea semnatarilor lor: Sextil Pușcariu, Dan Rădulescu, Vasile Băncilă, Corneliu Șumuleanu, Ion Găvănescul etc. Trebuie spus că aceștia erau personalități importante în România interbelică, profesori universitari, colonei, avocați. Unii erau candidați în alegeri din partea partidului Totul pentru Țară (Dan Rădulescu, Col. Piperescu etc), alții erau senatori legionari (Sextil Pușcariu, Corneliu Șumuleanu, Ion Găvănescul etc).

Scopul imediat al anchetei era evident întărirea campaniei electorale prin aceste texte absolut înălțătoare și hotărâte, semnate de oameni de certă valoare, cu impact mare la publicul cititor. Cu toate acestea, din răspunsurile primite în această anchetă se înțelege fără echivoc că biruința legionară în care credeau toate aceste personalități este una totală, nicidecum una limitată la o întrecere electorală punctuală. De altfel, și titlul anchetei face referire directă la Mișcarea Legionară și nu entitatea politică prin care aceasta participa la alegerile din decembrie 1937, respectiv partidul Totul pentru Țară.

Primul material din anchetă „De ce cred în biruința Mișcării Legionare?” este semnat de Sextil Pușcariu, despre care voi da câteva repere, spre o blândă aducere aminte către cititorii noștri.

Născut în 1877, la Brașov, doctor în filosofie al Universității din Leipzig, docent în filologie românească al Universității din Viena, a fost profesor universitar și decan al Facultății de Filosofie din Cernăuți, apoi primul rector român al Universității din Cluj. Membru delegat al României pentru Liga Națiunilor la Geneva (1922-1925), este inițiatorul și coordonatorul Dicționarului Limbii Române și întemeietor al Muzeului Limbii Române din Cluj, precursor al lingvisticii integrale, autor a numeroase studii de lexicologie, lexicogeografie și geografie lingvistică românească.

Pușcariu a fost și un important publicist, istoric literar, pedagog, cronicar muzical și teatral, fondator al revistei „Dacoromania”. Implicat alături de studenții naționaliști, va deveni sprijin și reper al generației legionare, care, prin Corneliu Zelea Codreanu, i-a oferit cu recunoștință poziția de senator legionar. După instalarea regimului comunist Pușcariu refuză să emigreze, moare în 1948, la Bran, după după ce fusese de mai multe ori anchetat pentru apartenența la Mișcarea Legionară.

Cu această introducere puțin cam lungă, dar necesară, deschidem serialul „De ce cred în biruința Mișcării Legionare?”.

De ce cred în biruința Mișcării Legionare?
Răspunsul d-lui. profesor Sextil Pușcariu

Începând de astăzi ziarul nostru va publica răspunsurile primite la întrebarea „De ce cred în biruința Mișcării Legionare?”

D. profesor Sextil Pușcariu de la Facultatea de Litere a Universității de la Cluj, membru al Academiei Române, a binevoit să ne răspundă următoarele:

„Urmăresc Mișcarea Legionară cu cea mai vie simpatie de când studențimea de la Universitatea din Cluj a cerut – ceea ce acum e înscris în programele politice ale unor partide – ca Universitățile noastre să fie recucerite pentru românism și scăpate mai ales de invazia evreiască. În adunarea profesorilor m-am ridicat atunci împotriva încercărilor imorale de a desolidariza pe «greviști» prin amenințări și promisiuni, arătându-mi bucuria că-i văd pe studenți luptând solidari și neînfricați pentru o chestiune de mare interes național.

Simpatiile mele pentru legionari au crescut când am văzut adânca și sincera lor religiozitate. Din alipirea desăvârșită de Biserica strămoșească, răsar cele mai multe din marile calități ale mișcării legionare: cinste fără tocmeală, respectul adevărului, setea nepotolită de a te dărui întreg deaproapelui și de a munci fără să aștepți răsplată pentru binele obștesc. Numai cu acest substrat sufletesc poți clădi. Și nu numai biserici pentru credincioși, case pentru săraci, fântâni pentru însetoșați și drumuri pentru călători, ci și temelia României viitoare.

Mă simt înrudit sufletește cu Legiunea și prin optimismul robust care îi înviorează toate actele și prin încrederea neclintită în virtuțile noastre înnăscute, scumpă moștenire de la strămoșii pe care nu-i uiți niciodată. Dacă nu ești convins că neamul căruia îi aparții este un neam ales și predestinat să joace un rol de frunte între popoarele lumii și că rasa din care faci parte are calități prin care poate domina, nu ești în stare să-ți iubești cu adevărat țara.

Și generația mea și-a iubit neamul și a luptat vitejește pentru întregirea lui. Dar noi n-am avut destulă încredere în acest neam și iubindu-l cu tot devotamentul în momentele hotărâtoare, ne-am iubit prea mult pe noi înșine tot restul vremii. De aceea, după războiul de întregire am cerut premiul eroismului nostru, ne-am considerat beneficiarii de drept ai patriei mărite.

continuare în pag. 9

Aspazia Oțel Petrescu - un suflet dăruit lui Dumnezeu (6)

Una dintre cunoscutele mărturisitoare ale credinței creștine din țara noastră, îndelung pătimitoare în temnițele comuniste, o adevărată doamnă a demnității românești, Aspazia Oțel Petrescu (1923-2018) constituie de mulți ani un model de dăruire spirituală pentru mulți dintre cei care au cunoscut-o, personal sau prin impresionanta sa lucrare de memorii *„Strigat - am către Tine, Doamne...”*, ea intrând recent și în atenția structurilor competente din cadrul Bisericii Ortodoxe Române în vederea unui posibil proces de canonizare. Oferim cititorilor câteva fragmente din această lucrare, în semn de omagiu la împlinirea anul acesta a șapte ani de la trecerea ei la Domnul. (**M.V.**)

Părintele Ioan Iovan

Dintre toţi închişii care într-un fel sau altul s-au bucurat de binecuvântarea părintelui Arsenie, cea mai mare condamnare a avut-o părintele loan, 25 de ani. Cred că nici un preot român n-a fost mai calomniat şi mai insultat decât acest preot, exemplu de trăire creştină. Acuzaţiile cele mai aberante, minciunile cele mai josnice i-au însoţit calvarul. Dacă am în vedere o aserţiune rostită de Mama Sica, pe părintele loan l-a iubit mult Dumnezeu pentru că l-a găsit capabil să poarte o cruce atât de grea.

L-am cunoscut pe părintele Ioan mai mult în ipostaza de Silviu Iovan. A venit spre mine în ziua în care îmi terminasem lucrarea susţinută la F.O.R.S. Mi-a dăruit atunci „Urmarea lui Hristos” (lucrare mistică a călugărului olandez Thomas de Kempis, n.n.), această sublimă „osana” adusă dumnezeirii, acest imn de iubire, neegalat încă. Numele părintelui Ioan mi-a rămas legat de această carte. Silviu avea un suflet cu limpezime de copil, o puritate ce nu putea fi coruptă de nici un demon flămând de pervertirea sufletelor mari. Uneori, în temniţă, când mi se oferea spectacolul trist al omului ne-om, mă gândeam la Silviu ca la o reabilitare a OMULUI.

Mi-l amintesc într-un amurg de primăvară timpurie, într-un Cluj în care nu bântuiau încă strigoii arestărilor. Ne întorceam de la Zorica unde clujenii, legaţi de Sâmbăta şi de părintele Arsenie, ne-am adunat să sărbătorim ziua de aniversare a poetei, despre care profesorul nostru, Dimitrie Popovici, spusese că ea a reuşit să atingă cerul poeziei pure. Fusese o zi minunată, în spiritul Sâmbetei, încheiată cu acel sublim „lumină lină”, cântat atât de frecvent la vecerniile de la mănăstire. La plecare, Silviu mi-a propus să ne plimbăm puţin prin primăvară. Era momentul în care ziua se scufundă în noapte şi cerul capătă un albastru intens. Ningea rar, cu fulgi mari, care, pe fondul albastru, păreau fluturaşi albi sau petale de floare. Silviu era într-o vervă de zile mari. Îmi povestea despre poezia lui Ducici, despre poeme albastre, despre flori albastre, despre ceruri şi ape albastre, era o revărsare de azur în cuvintele sale ce dădea o anume feerie clipei. Am numit această clipă „ora albastră” şi am identificat-o cu personalitatea părintelui Ioan. În anii lungi de temniţă, acolo unde obloanele sau varul de pe geamuri îmi permiteau să văd cerul, contemplam acest moment al zilei în declin, după care se instalează „ora albastră”. Reuşisem cu timpul să deosebesc, după nuanţele de albastru ale acestei ore, cum va fi ziua următoare: geroasă sau caldă, ploioasă sau senină, calmă sau bântuită de vânturi. Pe părintele Ioan aveam să-l reîntâlnesc în libertate, după 1989. Doamne, ce emoţie, ce regăsire!

Se strânge cercul în jurul meu

Au început şi arestări printre studente. S-a aflat că a fost ridicată Tuta C, în urma unor arestări printre studenţii cu care a fost în legătură în timpul liceului. Apoi a fost ridicată de la cămin Veronica O. A urmat Maricica L. Însoţită de un bărbat necunoscut în cercul nostru, Maricica a fost văzută prin sălile în care se susţineau examene. Era clar că a fost adusă ca să indice pe cineva. Cum Maricica era considerată ca o soră a mea - eram văzute tot timpul împreună -, era clar că următoarea vizată eram eu. Pentru moment adresa mea cunoscută la Universitate era cea de la familia Mircea, aşa încât eram oarecum în siguranţă aici, pe strada Horia, dar era foarte imprudent să apar la examene. Am încercat să mă prezint la examene orale, în sălile de seminar, dar n-am reuşit să mă prezint decât la profesorul Ion Breazu. Am rămas cu examene nedate, nu mi-am luat niciodată licenţa. La eliberare nu mi s-au recunoscut examenele luate, trebuia să refac toată facultatea.

Într-una din zile, când am venit să-mi iau subiectul pentru licenţă, m-a oprit pe scările Universităţii Nena B. Mă aşteptase ca să-mi dea două cărţi: una era un dar, se intitula „Acela pe Care voi nu-L ştiţi”. Era vorba de Iisus Hristos în ipostază euharistică. A doua mi-o împrumuta numai şi chiar m-a rugat să nu o rătăcesc pentru că ţinea foarte mult la ea. Era „Istoria unui suflet”, o carte autobiografică a Sfintei Tereza de Lisieux. Nici un argument nu m-ar putea convinge că era vorba de o simplă coincidenţă. Venise vremea să-mi cunosc prietena mijlocitoare şi se prezenta singură, aşa cum mi-a promis Bob Danciul (călugărit sub numele de Agenor la mănăstirea greco-catolică Bixad, apoi arestat şi el, n.n.). Venise să mă pregătească pentru lupta de supravieţuire în temniţele comuniste, venise să mă înveţe „calea cea mică”, eroismul de fiecare zi, izvorât din iubire şi din smerenie, venise să-mi arate cum se poate ajunge la cea mai preţioasă prietenie, prietenia Pruncului Sfânt.

Am reuşit să citesc cartea până la arestare, dar n-am reuşit să o restitui. Mi se făcea inima mică la gândul că Nena regreta rătăcirea cărţii şi mă judeca pentru lipsa de promptitudine. Dar Sfânta Tereza a vrut să rămână în casa mamei mele până la eliberarea mea. Printre puţinele lucruri pe care le-a recuperat mama de la Cluj când a fost la proces, a fost şi „Istoria unui suflet”. La destui ani după eliberare am reuşit să o găsesc pe Nena şi să-i restitui cartea. M-a impresionat sora Nenei care a mângâiat cartea, spunând: „- Bine ai venit acasă, Sfântă Tereza!”

continuare în pag. 10

CE CE CRED ÎN BIRUNȚA MIȘCĂRII LEGIONARE?

„Dece cred în biruința Mișcării Legionare?“

Începând de Luni, ziarul nostru va publica răspunsurile primite la ancheta noastră «DECE CRED IN BIRUINȚA MIȘCARII LEGIONARE!»

Cel dintâi răspuns publicat va fi al domnului Sextil Pușcariu, profesor universitar și membru al Academiei Române.

De aici și regionalismul nostru care nu se reduce, în definitiv, decât la întrecerea de a pune mâna pe situații și pe izvoare de venituri; acestea erau cerute de autohtonii din noile provincii, în baza privațiunilor și suferințelor din trecut, iar de cei din țara veche, în temeiul dreptului lor de dezrobitori.

Regionalismul dispare abia cu Legiunea care dă totul pentru țară și nu cere nimic pentru sine. În asemenea condiții, vechile hotare despărțitoare s-au putut topi într-o frățească îmbrățișare legionară.

Am prețuit la legionari ferma lor hotărâre de a nu avea niciun amestec cu vechile partide politice, ale căror mijloace de luptă le condamnă. În loc de vorbe și promisiuni, muncă și fapte, în loc de demagogie înainte de alegeri, trecerea cuceritoare a legiunilor prin sate cu lopata pe umăr și cu cântece pe buze. Am nestrămutata convingere că numai un tineret călăuzit de principii atât de sănătoase va putea împlini tot ce n-au făcut politicienii, fiindcă tot timpul și toate energiile lor erau absorbite de luptele cu adversarii – și mai ales cu amicii – politici.

Am început să iubesc pe legionari când am citit cartea Căpitanului, emoționanta epopee a celor mai umilitoare persecuții pentru cei călăuziți de cel mai pur idealism.

Iubirea mea s-a mărit printr-un sentiment de profundă admirație și o nestrămutată încredrere în viitorul mișcării legionare, când Moța și Marin au încununat-o cu aureola jertfei lor curate, cel dintâiu act de idealism desăvârșit de la război încoace.

De-acum știu că ceea ce țara întreagă, sătulă de timpul pierdut și dornică de fapte de adevărat patriotism, așteaptă din ce în ce mai nerăbdătaore, va săvârși virtutea legionară, cu credința-i nebiruită în viitorul neamului, cu disciplina-i de fier, cu curaju-i bărbătesc și cu organzația-i tare, sub conducerea energică, conștientă, înțeleaptă, dominatoare și inspirată a Căpitanului.”

***Buna Vestire*, Anul I, nr. 235, 7 decembrie 1937**

Bandiţi, spioni sau eroi?

Grupul de partizani de pe versantul nordic al Munților Făgăraș (6)

Gavrilă și Pop au căutat un loc unde să petreacă iarna. Pop găsise un loc bun pentru o colibă, retras într-o pădure densă pe malul unui pârâu din apropierea satului Dumbrăvița, iar cei doi au început imediat pregătirile necesare. „Recoltaseră” cartofi și fasole de pe câmpuri, pe care trebuiau să le transporte la locul desemnat. Au intrat în mod repetat în case străine, ascunzându-se de obicei în fânare și încercând să evite să fie descoperiți. S-au împrietenit doar cu bătrânul Toader, foarte amabil, din satul Colun. Acesta a devenit unul dintre cei mai de încredere ajutoare ale lor. De la el primeau făină de grâu și porumb, sare, pâine, haine, vești, dar și cuvinte de mângâiere și încurajare. În doar câteva nopți, și-au construit coliba. Pământul pe care îl săpau putea fi aruncat cu lopata în pârâu și dus de apă. Cel mai bine camuflată era intrarea, printr-un copac scorburos, în care peste zi era așezat un trunchi de fag cu crengi.

Doar Nelu Novac și Remus Sofonea au apărut la întâlnirea convenită la Șaroș pe 8 noiembrie 1954. I-au așteptat în zadar pe ceilalți timp de două zile și o noapte. Dezamăgiți, Gavrilă și Pop s-au întors în adăposturile lor de iarnă. Sofonea și Nelu Novac plănuiau să încerce să-i contacteze pe oamenii lor de încredere, Borzea din Viștea de Jos și Remus Budac din Cârța. Ulterior, intenționau să se intereseze la Ion Bârsan despre aranjamentele de iernare. Dacă acest lucru se dovedea imposibil, s-ar putea muta în coliba pregătită de Gavrilă și Pop.

Nu au mai ajuns însă niciodată la întâlnirea convenită. Într-o seară, însă, au auzit focuri de mitralieră dincolo de Olt, în zona Viștea. De la bătrânul Toader au aflat că un partizan pe nume Novac fusese împușcat mortal. În jurul datei de 15 decembrie 1954, Gavrilă și Pop au ajuns în sfârșit la cabana pregătită. Până atunci, stătuseră în fânare la străini, rătăciseră prin locuri îndepărtate și se întâlniseră în mod repetat la punctele de comunicații, dar cu speranțe tot mai mici de a afla vești despre camarazii lor.

Au petrecut Crăciunul și ziua de Anul Nou din 1955 în cabană, gândindu-se mereu la prietenii lor. Pe 6 ianuarie 1955, a început brusc un dezgheț. Apa topită s-a infiltrat în cabană și a devenit un adevărat pârâu, curgând de pe malul râului și pe sub priciurile de dormit. Totul a devenit umed și era aproape imposibil să aprinzi un foc.

Într-o zi, pe 13 ianuarie, au auzit tăindu-se lemne deasupra lor. Amândoi au ieșit în fugă afară, iar în fața lor stătea un tânăr țigan cu un topor într-o mână și două nuiele de alun în cealaltă. Tremura de frică la vederea celor doi bărbați cu barbă. L-au convins să nu-i trădeze și, după o oră de insistență, l-au lăsat să plece. Le-a promis că le va urma instrucțiunile. Totuși, nu puteau avea încredere oarbă în el. Chiar dacă i-ar fi raportat direct la autorități, putea lăsa ceva să-i scape fără să vrea. Din acest motiv, trebuiau să părăsească locul cât mai repede posibil. Și-au împachetat cele mai importante lucruri, au așezat bușteanul în scorbura copacului și s-au îndreptat spre satul Colun. Ca să nu lase nicio urmă, au mers prin pârâu. Așezarea țiganilor era situată la marginea satului. Dacă Securitatea ar fi apărut acum, cu siguranță nu i-ar fi căutat acolo. Într-un fânar, au văzut pănuși de porumb împrăștiate. S-au strecurat acolo neobservați printr-o haită de câini, aruncându-le bucăți de terci de mălai. Au petrecut noaptea în fânar și au explorat împrejurimile toată ziua următoare. Întrucât totul a rămas liniștit, au părăsit așezarea țigănească în seara următoare pentru a-l vizita pe moș Toader. Acesta le-a dat mâncare caldă și haine uscate și s-a oferit să-i ascundă în fânarul său. Deși ar fi fost cea mai mare fericire a lor să petreacă noaptea în loc uscat, au plecat mai departe. Nu voiau să-și pună în pericol omul de încredere, deoarece vestea despre descoperirea țiganului se răspândise deja prin sat.

Între satele Colun și Fofeldea, exista o râpă mărginită de salcâmi, pe fundul căreia țâșnea un izvor cu apă bună și din belșug. Pârâul șerpuia printre maluri abrupte. La aproximativ 300-400 de metri de izvor, se afla un desiș de corn și porumbar. Aici se ascunseseră în toamnă și, aici, timp de mai multe nopți, își construiseră o colibă. În apropiere era o groapă de cartofi. Au făcut acoperișul din bețe, au așezat peste el o pânză de cort și apoi au acoperit-o cu frunze uscate. Coliba nu era nici pe departe la fel de confortabilă ca cele din anii precedenți, nici măcar la fel de confortabilă ca cea din care fuseseră alungați ultima dată, dar era locuibilă. Ziua era luminoasă și puteau citi. Aduseseră cu ei mai multe cărți, inclusiv sociologia lui Dimitrie Gusti, pe care o studiaseră temeinic. Seara, aprindeau focul. Construiseră vatra din pietre de râu. Aceasta a fost o greșeală, deoarece pietrele erau saturate cu apă, care s-a transformat în abur atunci când a fost încălzită pentru prima dată, făcând ca pietrele să explodeze.

Timp de două săptămâni totul a fost liniștit. Apoi au observat în apropiere două grupuri de câte șase soldați. Din fericire, soldații nu aveau câini de urmărire și nu căutau amănunțit; altfel, probabil i-ar fi descoperit. Mai târziu, au aflat că țiganul vorbise într-adevăr și fusese forțat să conducă Securitatea la colibă. Întrucât încă se bănuia că se aflau în zonă, Securitatea a cercetat apoi terenul.

La sfârșitul lunii februarie 1955, vremea a devenit deosebit de caldă, iar natura s-a trezit. Cei doi luptători din rezistență au decis să meargă din nou la cutiile poștale pentru a verifica dacă există mesaje. Au luat doar câteva obiecte, lăsând restul în colibă, intrarea fiind bine camuflată. La prima cutie poștală, au găsit doar propriul lor bilet. Au petrecut ziua următoare într-un crâng lângă Noul Român. Soarele strălucea cald și era foarte liniște. Cu toate acestea, erau permanent chinuiți de gândurile la prietenii și tovarășii lor de suferință. Ioan Pop continua să privească în direcția în care știa că se află orașul său natal, Lisa, în depărtare. Acolo locuia fiica sa de trei ani, pe care nu o văzuse niciodată.

La a doua cutie poștală „moartă”, o groapă plină cu cartofi, au găsit doar propriul lor mesaj din toamnă. Și-au umplut rucsacurile cu cartofi și s-au retras în valea pârâului Golbav. A început din nou să ningă. Sub o surplombă stâncoasă, lângă un bârlog de lup abandonat, au găsit un loc unde să doarmă. A continuat să ningă și au trebuit să îndure două săptămâni acolo în zăpadă, în frig, doar cu cartofi fierți și în gardă împotriva vânătorilor care umblau prin zonă.

În cele din urmă, s-a instalat dezghețul. Erau cu bagajul făcut și gata de marș când Ioan Pop și-a scrântit brusc glezna, gemând cu fața contorsionată de durere. Își rupsese piciorul, din câte se pare din cauza dietei lor dezechilibrate. Ce era de făcut? Având în vedere modul lor de viață, picioarele întregi erau esențiale. Gavrilă a confecționat două atele din scoarța unui tei și le-a folosit pentru a stabiliza piciorul rupt. Compresele reci au ajutat, de asemenea, la reducerea umflăturii care se dezvolta rapid. Gavrilă a vrut să iasă în căutare de hrană, dar a început să ningă din nou, forțându-i pe cei doi bărbați să rămână acolo unde erau încă două săptămâni, supraviețuind doar cu cartofi. Într-o zi, s-au auzit voci în pădure. Folosind două cârje făcute în grabă, au pornit la drum, hotărâți să ajungă la cabana lor. Ioan Pop putea merge încontinuu doar câteva sute de metri, dar până acolo mai erau cam 15 kilometri distanță. Astfel, au ajuns la cabană abia în șase nopți. În condiții normale, ar fi parcurs distanța în mai puțin de o noapte. Noaptea, Gavrilă s-a strecurat la omul lor de încredere, Toader, pentru a afla vești. De la el a primit vestea devastatoare că cineva din sat văzuse doi partizani traversând drumul noaptea, dintre care unul folosea cârje. Securitatea avea să afle cu siguranță.

Au decis să se retragă pentru o vreme mult mai la

continuare în pag. 11

ASPAZIA OȚEL PETRESCU -
UN SUFLET DĂRUIT LUI DUMNEZEU

Dina a hotărât că e bine să părăsesc Clujul, să merg la Șugag, să încerc să aflu dacă în munţii Sebeşului s-a organizat rezistenţa şi ce perspective ar fi pentru noi veniţi. Dacă între timp lucrurile se mai liniştesc, voi primi o telegramă cu textul: „Nunta va avea loc”. Va trebui să fac un efort mare să-mi iau examenele şi, dacă se poate, şi licenţa, ca să fiu cel puţin terminată din acest punct de vedere. Dacă telegrama va spune că „Nunta nu va avea loc” înseamnă că sunt în urmărire şi să caut un loc sigur pentru o vreme mai îndelungată.

Oameni dragi, de mare caracter

În dumineca dinaintea plecării din Cluj am mers la biserica Universităţii. La ieşirea din biserică, în colţul străzii, mă aştepta inginerul Mircea cu cei trei copii. Le-am spus copiilor că plec într-o vacanţă mai lungă, că, pentru moment îmi iau rămas bun de la ei şi că îi rog să fie ca şi până acum, cuminţi şi frumoşi. Băiatul m-a privit foarte serios drept în ochi, era clar că nu credea că ne vom mai vedea. Fără cuvinte, mi-a strâns bărbăteşte mâna, stăpânindu-şi eroic lacrimile. Liuţa nu părea atât de lămurită ca fratele ei şi, duioasă, cu zâmbetul ei plin de candoare, m-a îmbrăţişat şi m-a rugat să-i caut când voi reveni în Cluj. Ma, din braţele tatălui ei ca să poată ajunge până la mine, m-a cuprins duios cu mânuţele după gât ca atunci când o duceam la culcare şi mi-a spus cu ciripitul ei de copilă alintat „-Chichi - Bichi, nu te uită Ma!”

Am făcut un efort de care nici eu nu mă credeam capabilă ca să rămân senină, să nu mă copleşească emoţia. Ne-am strâns mâinile cu efuziune şi ne-am despărţit cu sentimente de jale, era pentru totdeauna. Am sperat intens că familia Mircea nu va avea de suferit în faţa tăvălugului care mătura tot ce s-a atins de Legiune sau de legionari. Eram atât de bucuroasă când am realizat că familia a scăpat cu bine din anchetele noastre! Dar inginerul Mircea n-a vrut să stea liniştit, vroia să ajute pe cei loviţi. A trimis mamei un pachet pentru mine şi s-a aflat, a primit de la Dina o „legătură” care l-a predat securităţii. Pentru aceasta a intrat într-un proces de ajutor legionar şi a luat patru ani. Cum s-o fi descurcat Margareta cu trei copii, fără serviciu?

Şi acum, după atâţia ani, mi strânge inima de jale când mă gândesc că poate au blestemat ziua în care le-am trecut pragul casei. Mi-e cumplit gândul că pentru tot binele ce mi l-au oferit cu atâta generozitate s-au ales cu prigoană şi suferinţă. După eliberare i-am căutat în câteva rânduri prin Cluj. Reuşisem să prind un fir, adresa unei întreprinderi la care se angajase inginerul după eliberare. Mi-au spus că este transferat de acolo şi nu cunosc unde. Era o precauţie? Cine poate şti! Târziu, la unul din congresele A.F.D.P.R., camaradul Gherasim mi-a anunţat moartea lui Mircea, urmată, la câteva luni, şi de a Margaretei. Gherasim nu ştia nimic despre existenţa unui fiu. Ştia numai de fiice. Una era în ţară, cealaltă peste hotare, dar nu ştia adresa lor. Nu-i voi putea uita niciodată, au fost a doua mea familie.

(**Aspazia Oţel Petrescu**,
Strigat-am către Tine, Doamne)

Cu Gheorghe Andreica în celulă, la Jilava (26)

Cu o voință neobosită de a scoate la lumină teroarea și crimele comunismului din România, în toată amploarea și grozăvia lor, Gheorghe Andreica (1931-2010) și-a consacrat ultimele două decenii din viață adunării și publicării de mărturii directe, necenzurate și necosmetizate, de la supraviețuitorii infernului temnițelor și lagărelor celui mai barbar regim din istoria țării noastre. Probabil cea mai cunoscută dintre lucrările sale, cartea *„Cu ghiozdanul la închisoare”* relatează pe larg atmosfera din primul an de detenție (1948-1949), la Sighet (cea mai mare parte), dar și la Cluj (perioada procesului) și apoi Jilava (trierea spre locurile de executare a pedepselor), constituind un document de valoare, unic în bună măsură (ceilalți memorialiști maramureșeni referindu-se doar tangențial la această primă perioadă).

Oferim cititorilor aceste fragmente prin care, alături de Gheorghe Andreica ne „furișăm” și noi în celulele închisorilor, în acele prime luni de detenție…

(**Preot prof. MARIUS VIȘOVAN**)

Despărțirea de Aurel Vișovan

O dată pe săptămână se aduceau sculele de bărbierit şi taburete. Unul din deţinuţi făcea pe frizerul şi îi bărbierea pe ceilalţi.

Era tocmai o astfel de zi, cu program de bărbierit, când Aurel Vişovan - îngrijorat de soarta noastră - ne-a strâns într-un colţ al camerei sfătuindu-ne - dar mai mult rugându-ne - să fim liniştiţi spre a scăpa întregi şi vii din această încercare a cărei cruzime n-a prevăzut-o nimeni. Conştiinţa şi-o simţea încărcată... Noi l-am ascultat cu respect şi cu luare aminte... Numai că el zicea una şi noi gândeam alta. El n-a ţinut cont că anul greu ce trecuse ne-a maturizat cu mult mai mult decât dacă am fi fost liberi. Nu mai eram copii..., aveam fiecare propria conștiință și propria mărturie de dat.

Pe taburetele pentru bărbierit a luat loc Costică Radu. A fost bărbierit pe un obraz, iar când să pună briciul pe al doilea ușa se deschise și gardianul ne porunci să fim atenți. Cine își aude numele să-și ia în grabă bagajul și să iasă afară pe coridor. Pe listă figurau toţi elevii din acea cameră.

Plecarea spre Târgşor

Bucuria plecării din această închisoare a fost atât de mare încât n-am sesizat nimic, nici o pățanie la ieșirea din cameră sau la transportul cu duba CFR până la Ploieşti. Abia plecând din Ploieşti, pe întuneric, într-o splendidă noapte cu lună plină, atunci răsărind, am început să mă gândesc la închisoarea „mult visată”: TÂRGŞORUL NOU.

Știam câteva lucruri de la un tânăr cu care am stat la Cluj, despre închisoarea Târgșorul Nou, închisoare ce ne aștepta pe noi. „E raiul pe pământ”, zicea el. Băieţii sunt liberi prin curte, pot să se joace, pot să facă ce vor. Dormitoarele n-au gratii spre interiorul curții. Există ateliere de țesătorie în care - dacă vrei - poți să muncești... Se primesc pachete de câte 5 kilograme de alimente o dată pe lună. Curtea închisorii e mare. E plină de castani și tei bătrâni. În mijlocul curții există și un bazin de înot. Ce mai tura-vura, e „raiul pe pământ”.

O asemenea bucurie pusese stăpânire pe mine, încât aveam impresia că mai crescusem câțiva centimetri în înălțime. În mintea mea incendiată am imaginat pe loc un teren de basm în care mă vedeam trăind tot tânăr de 17 ani la infinit. Parcă-n urechi îmi striga un glas plăcut: La Târgșor, la Târgșor, cât mai curând la Târgșor!

Doamne, numai să nu se termine „raiul” până ajungem și noi acolo... În sufletele noastre, perfid, se strecura și îndoiala că regimul acelei închisori a minorilor să se schimbe până ajungem noi acolo după zicala: „Unde-i bine, nu-i de mine, Unde-i rău, hop și eu”.

(**Gheorghe Andreica,** *Cu ghiozdanul la închisoare*)

BANDIȚI, SPIONI SAU EROI?

nord. Pop se putea acum deplasa fără cârje, sprijinindu-se doar într-un baston. Urmând firul unui pârâu, au ajuns la Hosman și s-au urcat în fânarul unei case mari. În a doua seară, Gavrilă a căutat mâncare în pivnița și în bucătăria de vară a proprietății. În pivniță, a găsit varză murată și borcane cu dulceață. În loc de bucătăria de vară, s-a trezit apoi într-o anticameră lungă. La capătul acesteia atârna un costum, care s-a dovedit a fi o uniformă de miliție. Cu toate acestea, au rămas în fânar încă câteva zile. Doar gândul că cineva ar putea apărea să aducă fân, deoarece șeful miliției nu avea, din câte se pare, animale proprii, i-a determinat să-și părăsească sălașul confortabil.

În călătoria lor, au trebuit să traverseze râul Hârtibaciu, care la acea vreme avea un debit foarte mare. Căutând două poduri care probabil se aflau în apropiere, au dat peste o conductă de gaz. Plănuiau să traverseze râul călcând pe acea conductă. Gavrilă a reușit, dar Pop a căzut în apă chiar înainte de a ajunge pe malul opus și a fost luat de curent. A reușit să se agațe de o salcie cu mare dificultate și a fost salvat de Gavrilă în ultimul moment.

Cei doi bărbați au traversat șinele de cale ferată îngustă și un drum. În depărtare, au zărit un sat înconjurat din toate părțile de pădure. Au găsit refugiu într-un hambar care conținea puțin fân și câțiva snopi de tulpini de porumb. A început să ningă, așa că au trebuit să rămână acolo pentru a evita să lase urme în zăpadă. Dimineața, au fost descoperiți de femeia casei, care a fugit țipând, fără ca ei să apuce să-i spună cine sunt. Cu toate acestea, soțul ei s-a dovedit a fi foarte amabil. I-au explicat că doar nevoia i-a adus acolo și că în curând vor pleca mai departe. În felul acesta l-au întâlnit pe fermierul Dragomir și au aflat că se găseau în satul Țichindeal. Femeia le-a adus terci cald de porumb făcut cu lapte de bivoliță, o delicatesă de care nu se mai bucuraseră de mult timp. Au putut să se odihnească la acel ţăran vreme de câteva zile.

Apoi au petrecut o săptămână în pădurile din jurul Vurpărului și al altor sate. Ioan Pop a vizitat un fost camarad de pe front în satul Ighiș. Îi bântuia însă gândul la soarta celorlalți membri ai grupului. Așa că au decis să verifice din nou toate „cutiile poștale”. La nord de Olt, au găsit doar propriile lor bilețele. Era deja începutul lunii iunie, iar lanurile de secară și porumb crescuseră atât de bine încât se puteau ascunde în ele. Nu puteau traversa Oltul pentru că era adânc, iar malurile erau acoperite cu un strat gros de noroi, unde ar fi lăsat urme. Într-o dimineață, au observat un grup de polițiști, conduși de un bărbat în civil, care căuta indicii pe malul râului Olt. Se părea că Securitatea îi aștepta pe când ar fi încercat o traversare. Au mărșăluit de-a lungul râului pentru a încerca să traverseze prin podurile de la Șercaia și Comana. O oportunitate s-a ivit pe neașteptate. Lângă Cincșor au văzut un bărbat care își lega caii pentru pășunea de noapte și apoi pleca. Au dezlegat caii, le-au pus bagajele în spate și au traversat pe jos podul vechi, păzit, de lângă Voila. Ca să înșele santinelele, au vorbit între ei cu un accent țigănesc. Ajunși la o pajiște, au lăsat caii să alerge din nou liberi. Dimineața, au găsit adăpost într-un câmp de secară de lângă Gura-Văii.

Nu au găsit niciun bilet la niciuna dintre cutiile poștale convenite. Prietenii lor dispăruseră fără urmă. Ioan Pop voia să meargă la Lisa pentru a afla ceva despre familia sa. Gavrilă urma să-i contacteze pe Remus Budac și Olimpiu Borzea. Punctul de întâlnire era cabana de lângă Colun. Gavrilă a aflat doar că Novac fusese ucis. Și alte vești de la populația locală erau neplăcute. Toată iarna, pădurile de la poalele munților fuseseră puternic păzite de Securitate, iar acest lucru era încă valabil. Gavrilă a traversat râul Olt cu muncitorii din tura de noapte.

Și la cabana lor au avut loc schimbări nedorite. Un cioban își construise coliba de păstor chiar lângă izvor. Nu ar fi fost atât de rău, dacă câinii lui nu ar fi început să latre furios încă din prima seară. Deși ciobanul reușise să-i reducă la tăcere, lătratul neîncetat și puternic nu putea fi lăsat să se repete, deoarece ar fi atras atenția urmăritorilor. Câteva zile mai târziu, a sosit și Ioan Pop. Părea ușurat de soarta celor dragi, dar când a fost întrebat despre vizita la familie, a răspuns: „M-am jucat cu moartea mai mult ca niciodată”. Din partea celorlalți luptători nu exista nici cel mai mic semn de viață.

Cabana a fost în cele din urmă abandonată, iar cei doi bărbați au mai rămas în zonă câteva zile. Au observat în mod repetat grupuri de polițiști. Într-o seară, au vrut să-l viziteze pe bătrânul Toader, dar au fost nevoiți să abandoneze planul pentru că lângă casa lui avea loc o nuntă și se adunase o mulțime mare de oameni. La celălalt capăt al satului, într-o pivniță, au găsit o cantitate imensă de pâini împletite cu drojdie, aranjate frumos pe o masă. Au luat patru dintre ele. Au descoperit explicația abia mai târziu. Fuseseră Rusaliile și, așa cum era obiceiul în sat, fiecare femeie evlavioasă îi adusese preotului o pâine împletită cu drojdie, făcută în casă. Așa că de data aceasta, furaseră de la un preot.

În noaptea de 10 iunie 1955, cei doi bărbați se aflau în pădurea de deasupra satului Colun. De acolo, au urmărit un contingent mare de trupe traversând podul de pontoane peste râul Olt. Au decis să se deplaseze rapid spre nord. În comuna Buia, au furat o pâine dintr-o pivniță și două rame de miere dintr-un stup de albine. Au petrecut câteva zile într-un desiș într-un lan de grâu, lângă Copșa Mică.

De zile întregi, lui Gavrilă îi trecea prin gând un plan. Mureșul se află la aproximativ 50 km de Copșa Mică. Cunoștea acolo într-un sat două familii în care avea încredere deplină. Cu siguranță urmau să meargă la Cluj, la rugămintea lui, pentru a afla câte ceva despre camarazii de la Mihai Maga. Ioan Pop nu se putea hotărî dacă să meargă sau nu. Nu voia să se îndepărteze prea mult de familia sa. Dacă era nevoie, se putea ascunde la prietenul său în Ighiș. Nici măcar Gavrilă nu era pe deplin convins de eficacitatea planului său, dar cel puțin avea satisfacția de a acționa într-un fel sau altul.

La marginea unui sat, și-au luat rămas bun, dar nu înainte de a conveni asupra unui alt loc de întâlnire pentru a schimba informații. Însă nu aveau să se mai vadă niciodată.

extras din **Karl-Heinz Brenndörfer** –

„Bandiţi, spioni sau eroi?”

Rebeliunea Generalului Antonescu (partea I)

- comentarii pe marginea unor informaţii din presa contemporană evenimentelor -

CEZARINA CONDURACHE

Reluăm un text publicat în urmă cu 5 ani, util, atunci şi acum, pentru înțelegerea prigoanei instaurată de gen. Antonescu în urmă cu 85 de ani. O rană a istoriei, memoriei și demnității naționale, veșnic sângerândă...

80 de ani de ticăloşie

În 21/23 ianuarie 2021 s-au împlinit 80 de ani de la aşa zisă „rebeliune” legionară, în fapt lucrarea mârşavă şi premeditată a generalului Antonescu de a confisca sau elimina Mişcarea Legionară din viaţa publică a României. Încercând iniţial să preia conducerea Mişcării, înlăturându-i ierarhia şi reorganizându-i structura, va eşua rapid, ciocnindu-se de rezistenţa legionarilor ca de un zid de granit. 21-23 ianuarie 1941 reprezintă începutul prigoanei antonesciene, una mai sângeroasă decât a sceleratului Carol, iar legionarii căzuţi în aceste zile sunt primii martiri ai acestei prigoane. Rândurile lor vor creşte constant pe durata dictaturii Antonescu, îngroşându-se atât cu jertfele din temniţe, cât şi cu viețile legionare secerate pe front în batalioanele de reabilitare de la Sărată sau cu cele încheiate prematur într-un exil ostil şi primejdios.

Evenimentele petrecute în acel ianuarie de tristă amintire ne sunt cunoscute atât sub înfăţişarea lor schimonosită din toată propaganda lui Antonescu, preluată ca atare şi utilizată cu succes mai apoi de regimul comunist, cât şi din mărturiile camarazilor legionari care le-au aşternut pe hârtie pentru o istorie adevărată a neamului care încă aşteaptă să fie repusă în drepturi. Nu voi insista asupra derulării evenimentelor, dar vă îndemn cu multă căldură să reluaţi măcar una din cărţile legionare pe subiect (Horia Sima, Mihail Sturdza, Nicu Iancu, Blănaru-Flamură etc). Mă voi opri în schimb asupra unor aspecte mai puţin cunoscute ce reies din ziarele acelor zile. Pentru că subiectul e atât de amplu şi nu poate fi tratat corespunzător în cuprinsul unui articol de revistă, mă voi limita la două subiecte principale: numărul şi identitatea victimelor şi atitudinea Bisericilor faţă de „rebeli”. Evident, ziarele consultate nu sunt legionare, dar faptul că relatează la cald evenimentele (desigur, în favoarea regimului Antonescu) reprezintă un atu. Ulterior, propaganda Antonescu a publicat nişte volume catastrofale despre „rebeliune”, care culmea, încă se mai tipăresc şi vând în librăriile şi anticariatele României („*Pe marginea prăpastiei*” vol I şi ÎI). Cu durere trebuie să menţionez că ministrul secretar de stat pentru propagandă a fost Nichifor Crainic, acelaşi ticălos care îl batjocorea pe Căpitan în paginile revistei sale imediat după mişelescul asasinat din 29/30 noiembrie 1938.

Aşa cum bine ştiţi, toţi cei căzuţi în zilele de 21-23 ianuarie 1941, evrei şi români, au fost atârnaţi in corpore, pe nedrept, de către Antonescu, în cârca Mişcării Legionare. Comunismul i-a preluat integral discursul şi atitudinea la adresa legionarilor, astfel că şi astăzi, la 80 de ani distanţă, Mişcarea continuă să fie considerată responsabilă, atât pentru „rebeliune”, cât şi pentru victimele şi distrugerile suferite de ţară în timpul ei. O mare mizerie politică ce a fost transformată în adevăr istoric. Să ne înţelegem, nu afirm şi nu pot afirma că legionarii nu au omorât niciun om în acele zile. Nu am datele necesare şi, dincolo de asta, faptul în sine mi se pare improbabil. Atacaţi şi împuşcaţi din toate direcţiile, cu siguranţă că în unele cazuri au ripostat, erau în legitimă apărare şi aveau tot dreptul să o facă. Dar de aici până la asasinatele dubioase şi macabre de la Jilava, de la împuşcarea cu sânge rece a populaţiei civile şi până la jefuirea magazinelor evreieşti sau româneşti, e un drum lung şi total străin de Mişcare.

Numărul victimelor

Ce m-a intrigat întotdeauna în legătură cu victimele rebeliunii a fost numărul şi identitatea acestora. Dacă identitatea victimelor evreieşti se cunoaşte bine, identitatea românilor rămâne în mare parte un mister. Pentru ei nu a existat şi nu există nici în prezent o comemorare anuală, nu apar niciodată revendicaţi memorialistic nici de rude, nici de instituţii, nu au niciun monument care să amintească de moartea lor nedreaptă şi violentă. Aşadar, câţi au fost oamenii seceraţi de gloanţe la rebeliune şi cine erau ei?

Comandantul Horia Sima descrie foarte clar, atât cronologia, cât şi contextul întregii situaţii de la 21/23 ianuarie în „*Era Liberatii, vol. II*”. Legat de numărul morţilor şi de zonele în care s-au pierdut cele mai multe vieţi omeneşti Comandantul notează: *Spre seară focul a încetat şi atunci am aflat îngroziti de masacrul de pe străzile Capitalei. Mormane de cadavre zăceau în Piaţa Teatrului Naţional, la Telefoane, pe Calea Victoriei, la încrucişarea cu Bulevardul Elisabeta, la Palatul Poştelor. 800 de vieţi omeneşti au fost secerate de mitraliere.* Desigur, mărturia lui nu este singulară.

Pe de altă parte presa de la începutul lunii februarie 1941 prezintă o statistică foarte interesantă despre numărul morţilor şi răniţilor şi despre meseriile acestora. O prezentăm integral ataşată acestui material. De aici reiese clar pentru Bucureşti la dată de 2 februarie 1941 un număr de 236 morţi, dintre care 118 evrei (şi evident 118 români, puţin neverosimilă această perfectă egalitate). Cifrele rămân neschimbate pentru Bucureşti, iar la jumătatea lui februarie se anunţă şi bilanţul pentru restul ţării: 117 morţi şi 73 răniţi. Cu un total general de 374 morţi şi 380 răniţi (ciferele sunt iarăşi suspicios de apropiate).

Identitatea victimelor - legionarii

Dintre legionarii căzuţi în zilele „rebeliunii” cunoaştem foarte puţine nume. Cu siguranţă au căzut mult mai mulţi, dar prigoana dezlănţuită odată cu „rebeliunea” a făcut ca numele lor să nu apuce a fi înregistrate de memoria legionară şi să nu ajungă până la noi. În plus, Generalul Antonescu avea interesul de a prezenta poporului un număr cât mai mic de morţi din rândurile legionarilor şi unul cât mai mare din rândul populaţiei civile „asasinate de rebeli”. În toate comunicatele către ţară generalul insistă asupra faptului că armata a avut ordin să nu tragă decât în „rebeli” şi numai în legitimă apărare (desigur, ordinele transmise de general direct către armata arată diferit). Aşa justifică, de pildă, împuşcarea comandantului legionar Victor Silaghi, căzut chiar la începutul

Victor Silaghi

„rebeliunii”, un nume extrem de sonor în Legiune, despre a cărui moarte aflase rapid întreaga ţară. Un număr mare de nume legionare vehiculate ulterior ca victime ale rebeliunii i-ar fi contrazis comunicatele către ţară şi ar fi întors balanţă în favoarea legionarilor. De aceea mare parte din victimele „rebeliunii” au rămas şi azi o statistică lipsită de identitate.

Ploieşti. Să revenim la Victor Silaghi, de departe cel mai cunoscut legionar căzut la 21/23 ianuarie 1941. Comandant legionar, avocat şi doctor în drept la Roma, născut în 1906 la Satu Mare, era fiul preotului greco-catolic Isidor Silaghi. Era membru al Legiunii de la înfiinţarea ei, cu grad de comandant legionar din 1932. La momentul asasinării era directorul general al Asigurărilor Sociale şi şeful organizaţiei legionare Prahova. În dimineaţa zilei de 21 ianuarie 1941 Silaghi se afla la Bucureşti unde află, cu stupoare, alături de toată conducerea structurilor Mişcării, că peste noapte Antonescu a schimbat din funcţie toţi prefecţii legionari şi a dat ordin armatei să ocupe instituţiile şi să pună la conducerea lor militari. Acţiunea lui Antonescu era, pe lângă mişelească, şi perfect ilegală, prefecţii neputând fi numiţi sau revocaţi prin ordin militar, ci numai Decret semnat de conducătorul statului, decret care devenea activ după plublicarea lui în Monitorul Oficial.

continuare în pag. 13

In cursul tulburărilor dela 21 -24 Ianuarie au căzut în Capitală 490 morți și răniți

București, 5. — Ministerul de interne comunică numărul morților și răniților dela 21—24 Ianuarie în Capitală.

Din sânul populației civile au căzut în total 490 morți și răniți, împărțiți astfel: 254 răniți aflători în spitalele din București și 236 morți.

Pe naționalități: 346 români și 144 evrei. După profesiuni: muncitori: 63 răniți, 54 morți; funcționari comerciali: 35 răniți, 80 morți, șoferi: 8 răniți, 4 morți; casnici: 12 răniți, 7 morți; intelectuali: 11 răniți, 19 morți; studenți: 10 răniți, 7 morți; elevi: 10 răniți, 6 morți; agricultori: 2 răniți, 1 mort; comercianți: 7 răniți, 31 morți; necunoscuți: 70 răniți, 21 morți.

Pe sex: răniți: 266 bărbați, 38 femei; morți: 220 bărbați, 16 femei.

80 DE ANI DE TICĂLOȘIE

Badea Popescu

Ștefan Reguș

Aşadar, vâzând ce se petrece la Bucureşti, Victor Silaghi pleacă de urgenţă la Ploiești unde descoperă că armata era stăpână deja pe Prefectură şi alte instituţii. Adunând legionarii şi încolonându-i pe rânduri de câte 3, pornesc neînarmaţi, în marş, spre Prefectură. La încercarea coloanei de a intra în clădire, se deschide foc fără somaţie. Cade primul rând de trei: Silaghi, împuşcat mortal în inimă, Costică Dumitrescu, împuşcat în omoplat şi în mână (va supravieţui) şi Badea Popescu, împuşcat în cap.

Badea Popescu era şeful FDC Prahova, student anul I la Facultatea de Drept, participant la revoluţia legionară din 3-6 septembrie 1940. Rănit atunci, în drum spre ocuparea postului de Radio Bod, Popescu a fugit imediat din spital după ce a aflat că asasinul lui Lucian Caramlau se ascundea la Sfântul Gheorghe şi, aşa rănit cum era, a încercat să îl captureze. Badea Popescu va muri la spital în seară zilei în care a fost împuşcat, după ce a primit Sfânta Împărtăşanie. Ultimele lui cuvinte au fost „*Aveţi grijă de Horia!*”.

Silaghi şi Popescu sunt primii morţi ai „rebeliunii”. Aşa cum spuneam, Silaghi era o mare personalitatea legionară. Moartea sa petrecându-se chiar la începutul evenimentelor, apucă să fie mediatizată (ziarul legionar „*Cuvântul*” publică şi un necrolog al lui în 23 ianuarie, revista constănţeană „*Biruitorii*” scrie chiar în 22 ianuarie despre împuşcarea lui şi a lui Badea Popescu). Din aceste motive Victor Silaghi este singurul legionar asasinat la „rebeliune” a cărui moarte este explicată ulterior în presă de Ministerul de Interne: *Ministerul de interne desminte zvonurile puse în circulaţie, după care legionarul Victor Silaghi ar fi fost omorât la Ploieşţi de către iudeo-francmasoni. Legionarul Silaghi a atacat în fruntea unei cete de rebeli în dimineaţă zilei de 21 ianuarie perfectura Ploieşţi, căutând s-o ocupe în forţă. Garda militară care păzea prefectura l-a somat să se oprească. Nesupunându-se somaţiunii, garda a tras, doborând pe Silaghi şi încă trei rebeli. Cu această ocazie repetăm că, pe tot timpul rebeliunii, armata nu a provocat pe nimeni, nici sub formă şi n-a făcut uz de armă decât când a fost atacată şi numai în scopul de a se apăra.* („*Gazeta Transilvaniei*”, 6 februarie 1941).

Bucureşti. În măcelul de la Palatul Telefoanelor (descris foarte clar de Horia Sima) cad seceraţi de mitraliere legionarii Aurelian Mândrilă şi Vasile Bodea (doar pe ei îi ştim cu numele). Vasile Bodea era de loc din Mănăstirea Humorului, licenţiat în drept, nu participa la manifestaţii şi nici nu încerca să ia cu asalt vreo instituţie. Mergea spre casă de la Piaţă Română în direcţia Liceului Lazăr. Din păcate, luând-o pe Calea Victoriei a fost secerat de cuibul de mitralieră de pe Palatul Telefoanelor. A murit îmbrăcat în suman şi în costum popular bucovinean.

Aurelian Mândrilă fusese şef al FDC Câmpulung, depusese legământul pe Rarău sub conducerea lui Dimitrie Leontieş, era student la Facultatea de Drept din Iaşi, arestat în Prigoana cea Mare, prezent la revoluţia de la 3-6 septembrie 1940, membru al „Gărzilor Încazarmate”. Mândrilă cade în 22 ianuarie, iar familia îl caută ani de zile fără succes. Iată mărturia lui Leontieş: *Nu te-am îngropat noi, în cântece, la locul nostru de onoare, în salve de pistoale. N-am mai putut. Ne-au înghiţit închisorile negre şi surghiunul nesfârşit de dureros. Tu eşti mereu în sufletul nostru, ca o pildă de iubire nestrămutată de Legiune! Eşţi prezent în veşnicie! Patru ani după aceea bătrânul tău tată te-a căutat mereu pe toate meleagurile, fără să te găsească... Ce pildă de neuitat... Când a auzit dela mine totul, n-a mai zis nimic, s-a întors de unde a venit, cu umerii mai gârboviţi, cu părul mai albit... Pierduse tot ce putuse să piardă mai scump. Mai mult ce se mai putea? Mut, s-a dus spre Ţară... Ce să mai piardă timpul acolo. Singurul lui copil, mândria şi nădejdea bătrâneţelor lui zăcea într-un mormânt comun din Bucureşţi, neştiut de nimeni, fără flori la căpătâi, poate fără cruce... Răsplata că-şi iubise Ţara ca puţini din lumea asta... Răsplata pentru o dragoste nemărginită de Neam şi Legiune...* („*Dacia*”, Rio de Janeiro, decembrie 1957).

Rădăuţi. Potrivit profesorului Florian Bruja („*Extrema dreaptă în Bucovina*”), aici ar fi căzut 9 victime în ziua de 23 ianuarie 1941. Dintre aceştia, 6 legionari şi 3 evrei. Nu avem nume pentru niciunul dintre ei.

Vatra Dornei. Profesorul Bruja menţionează un mort legionar la Vatra Dornei în seara zilei de 22 ianuarie 1941. Un grup de legionari ar fi atacat instituţiile – Poliţie, Primărie, Poştă – armata a ripostat şi astfel a căzut Ilie Costea, adjunctul organizaţiei legionare locale.

Alba Iulia. „Rebeliunea” s-a soldat cu doi morţi, ambii în centrul oraşului. Prim procurorul Eugen Hanza moare în 21 ianuarie, aruncat de la etajul Chesturii Poliţiei care era ocupată de legionari. Hanza era unul singur, legionarii erau peste 100. Din moment ce i-au permis să intre, nu înţeleg de ce ar fi dorit să îl omoare şi încă aruncându-l pe fereastră, spre îngrozirea tuturor localnicilor. În 22 ianuarie sosesc la Alba grupuri de legionari din judeţ şi încearcă să rupă cordoanele de soldaţi spre a intra în piaţa oraşului unde un grup de legionari se aflau sub pază militară. În această luptă cade, împuşcat mortal, ţăranul legionar Florian Luca din Cricău.

Suceava. Aici ştim că în total au fost doi morţi. Pe unul dintre ei îl menţionează şi Dumitru Oniga (el însuşi rănit în timpul „rebeliunii”) doar cu numele de familie, Reguş. Am reuşit să îl identific în persoană lui Ștefan Regus, născut la 1910 în Ipoteşti/Suceava, student la Facultatea de Drept. Potrivit mărturiilor familiei, citată de un site în memoria eroilor comunei Ipoteşti, Reguş ar fi fost împotriva legionarilor – despre care rudele susţin că l-ar fi şi împuşcat în timp ce Reguș participa la luarea cu asalt a Primăriei, decedând la spital în 22 ianuarie. Versiunea aceasta nu poate fi corectă. Primăria era ocupată de armată, nu de legionari. Dacă el încerca să ia cu asalt Primăria, nu era de partea armatei...

Brăila. Potrivit Comandantului Horia Sima (Era Libertăţii vol. II) la Brăila 11 legionari ar fi căzut în 21 ianuarie 1941. Din păcate, nu cunoaştem numele niciunuia dintre ei:

Trebuie să spulberăm şi legenda că Generalul Antonescu, dacă n-a avut succesul aşteptat din prima zi a „loviturii”, aceasta se datorează faptului că „nu vroia să verse sânge”. Contrarul e adevărat. El dăduse ordin ca acolo unde se întâmpină rezistenţă la ocuparea clădirilor publice, să se întrebuinţeze forţa, trăgând fără milă. Ordinele erau categorice. La Brăila, Prefectura era ocupată de legionari. Armata a tras în ei şi 11 tineri legionari au plătit cu viaţa rezistenţa lor la uzurparea antonesciană.

Câteva lămuriri asupra prefectului legionar de Iaşi, Alexandru Ventonic, a cărui moarte prin sinucidere este plasată în „perioada rebeliunii”, ca urmare a descoperirii unor afaceri necurate şi trădării făcute de tatăl său împotriva Legiunii. Aceste informaţii se găsesc pe internet cu indicarea unor mărturii evreieşti, dar parţial şi în unele cărţi legionare (ex. „*Memorial Legionar*”, Madrid 1960). Alexandru A. Ventonic, medic, născut în 1904, la Iaşi, era fiul comandantului legionar Alexandru Ventonic, prezent alături de Căpitan de la înfiinţarea Legiunii. Recent am descoperit în presa vremii („*Buna Vestire*”, 6 ianuarie 1941) că Alexandru Ventonic a murit de fapt în 5 ianuarie 1941: *Moartea neaşteptată a camaradului dr. A. Ventonic, prefectul jud. Iaşi. Duminică seară a încetat din viaţă în locuinţa sa camaradul dr. Sandu Ventonic, prefectul judeţului, fiul camaradului comandant legionar Alexandru Ventonic. Dr. Sandu Ventonic era unul dintre tinerele elemente ale Mişcării Legionare din judeţ. În calitate de prefect, a izbutit să rezolve o serie de grele probleme reclamate de actuala situaţie. D. Horia Sima, Comandantul Mişcării Legionare a transmis o telegramă de condoleanţe îndureratei familii. Corpul defunctului a fost mai întâi depus la sediul legionar din Râpă Galbenă, iar în cursul zilei de ieri a fost depus în Capela Mitropoliei. Pe dinaintea catafalcului au defilat toţi legionarii din Iaşi şi un numeros public. Înmormântarea va avea loc miercuri 8 ianuarie, ora 12*. Amploarea funeraliilor şi depunerea trupului fix la Mitropolie mă fac să păstrez nişte rezerve asupra cauzei morţii. Totuşi formulările din articol şi neprecizarea detaliilor referitoare la felul în care a murit pot indica sinuciderea. Trădarea tatălui nu se verifică prin nicio sursă legionară contemporană sau ulterioară momentului şi nici legăturile de afaceri cu evreii. Singura menţiune în acest sens este chiar pe dos. Comandantul aminteşte în „*Era Liberatii vol. I*” de unele abuzuri comise de prefecţii legionari, dând exemplu chiar pe Sandu Ventonic care a interzis încărcarea cu marfă a unor vagoane pe motiv că proprietarii mărfurilor era evrei. Abuzul, ajuns în faţa autorităţilor, este sancţionat imediat, atât de Comandant, cât şi de restul Consiliului de Miniştri. Cert este că Ventonic nu are nicio legătură cu „rebeliunea” şi că la 80 de ani distanţă de la moarte, mormântul sau se păstrează în Cimitirul Eternitatea din Iaşi.

Identitatea victimelor - nelegionarii

Totalul victimelor evreieşti se ridică, potrivit Federaţiei Comunităţii Evreieşti din România, la

continuare în pag. 14

„INTERVIURI PENTRU ISTORIE”

Acesta este titlul unei cărți de interviuri realizate de camaradul nostru spaniol, dl. José Luis Jerez Riesco, carte tipărită de Ediciones Nueva Republica, la Barcelona, Spania în 2011. Volumul „Entrevistas para la Historia” reunește aproape 50 de interviuri luate cu zeci de ani în urmă, de dl. Jerez unor personalități istorice și politice din Germania, Spania, Iltalia, România, Belgia, China, Franța, Portugalia, Palestina, Argentina și Ungaria.

Începând cu acest număr vom publica o parte din aceste interviuri, sub titlul general „Interviuri pentru istorie”. Din multitudinea și diversitatea lor, le vom selecta pe acelea care tratează subiecte cunoscute sau interesante pentru cititorii noștri. Toate acestea reprezintă o sursă primară de informație istorică și documentație științifică de mare valoare astăzi, când corectitudinea politică și autocenzura preferă să transforme istoria în infracțiune și să o închidă în coșul de gunoi al memoriei.

José Luis Jerez Riesco, născut în 1949, la Toledo, este avocat, doctor în drept, licențiat în Științe Economice și Politice, licențiat în Sociologie, cu specialitatea Antropologie Socială, licențiat în Științele Informației, cu specializarea Jurnalism, profesor universitar, publicist, scriitor, traducător, fost consilier juridic al Senatului spaniol timp de trei mandate. Este președintele asociației „Prietenii lui Leon Degrelle”, apropiat al lui Blas Piñar López, prieten personal și avocat al Comandantului Horia Sima.

Prietenia sinceră și camaraderia totală pe care dl. José Luis Jerez Riesco ne-o oferă de atâția și atâția ani, cu aceeași bucurie vie și loialitate deplină, ne onorează și ne îmbogățește spiritual. Îi mulțumim și pe această cale și îl asigurăm de reciprocitate necondiționată.

CEZARINA CONDURACHE

José Luis Jerez Riesco
Interviu cu Arno Breker

Arno Breker în atelier

Atelierul lui Arno Breker[1] se află în împrejurimile Kölnului, aproape de locul unde se termină umbra, în vârful de lance al turnurilor gotice ale acestui oraș german industrializat. Casa în care locuiește este de factură clasică, înconjurată de o grădină imensă, unde se află o mare parte din producția sa artistică, care a putut fi salvată din flăcări, din mutilări sau din distrugerea vandalică a adevăratei arte germane, distrugere care a avut loc în anii de după Al Doilea Război Mondial, la începuturile noii ere ale unei Germanii scindate, divizate, fragmentate de noile trupe de ocupație.

Sculptorul ne întâmpină la poarta luxuriantei sale grădini-muzeu. Împreună parcurgem, pe îndelete, această expunere grandioasă a artei plastice în piatră, a operelor de artă de o fantezie rafinată, și ne explică simbolismul, reprezentarea, mesajul pe care fiecare operă de artă îl poartă implicit în formele sale studiate, în perspectivele sale, în dimensiunile sale decupate, în hipernaturalismul său copleșitor.

Arno Breker este un om cu privire de un albastru oceanic, în care se poate citi, ca în ochii unui artist, profunzime și claritate, pătrundere și măiestrie. S-a născut la începutul secolului, la Elberfeld, aproape de Wuppertal, orașe cu coșuri înalte și ceruri cenușii, înnăbușite de concentrarea textilă pe care o adăpostesc. Peisajul orașului său natal este blând, cu coline ondulate, în definitiv, plin de echilibru, fără tăieturi abrupte ale terenului, doar șerpuit de acele mari guri de foc care sunt craterele artificiale ale civilizației cuptoarelor și mașinilor, ale suveicilor și fibrelor.

Breker este un om care s-a născut deja sculptor, printr-o vocație intimă și originară. În împrejurimile regiunii sale natale vizitează și învață, examinează și studiază detaliul sculpturilor care se află în Muzeul Municipal din Elberfeld, unde contemplă sculpturi de factură romană și greacă; însă ceea ce îi atrage cel mai mult atenția este un bust de Falguière și o lucrare de Rodin. Sunt anii în care îl descoperă pe genialul artist german Adolf von Hildebrand, până când, în 1915, face prima sa călătorie la Düsseldorf și începe să se simtă pătruns de opera lui Rodin, care îi pro-

---

80 DE ANI DE TICĂLOȘIE

123 persoane. În tabelul nominal care conţine numeroase date de identificare (nume, prenume, vârstă, funcţie etc), apar şi 3 asasinaţi în provincie (posibil cei 3 evrei asasinaţi la Rădăuţi?) şi 4 cadavre neidentificate, cu menţiunea „incinerat la Cenuşa”. Toate trupurile identificate au fost înmormântate în Cimitirul evreiesc Sefard Giurgiului şi în Cimitirul evreiesc aşkenaz Filantropia.

Din rândul armatei ştim că au fost în total 21 de victime, 17 în Bucureşti şi 4 în ţară. Pentru militarii căzuţi la Bucureşti Generalul Antonescu a dat dispoziţie să se facă funeraliile naţionale în data de 27 ianuarie. Ceremonia a avut loc în Piaţa Victoriei la ora 15 şi sicriele au fost înălţate acolo pe un catafalc. Slujba a fost oficiată de Patriarhul Nicodim înconjurat de un mare sobor de preoţi. Generalul a rostit un discurs foarte interesant la finalul slujbei şi a decorat „post mortem” în numele MS Mihai I pe toţi cei 17, cu „Virtutea militară” şi „Steaua României cu spade”. Un fragment din discurs: *De aceea, în clipa aceasta a despărţirii, pierzând pe cei mai vrednici fii - umili legionari ai brazdei - Ţara întreagă prezentându-vă cucernica ei întristare, vă cere voe ca prin zăbranicul care va acoperă trupurile fără viaţă să întrezărească străbătând într-o rază de bucurie, ca mijirea unui răsărit de soare plin de bune şi rodnice făgăduieli, nădejdea în viitor.* La orele 17 cortegiul a pornit spre Cimitirul Ghencea unde soldaţii au fost înmormântaţi. Întreaga ceremonie a fost transmisă în direct la radio.

În ţară ştim că au fost înmormântaţi după cum urmează: 24 ianuarie, la Alba Iulia, prim procurorul Eugen Hanza; 30 ianuarie, la Blaj, plutonierul Anghel Marinescu, mort la Bucureşti; 1 februarie, la Braşov, caporalul Constantin Rădulescu – curierul Generalului Dragalina. Practic, ne rămâne 1 soldat neidentificat până acum.

Cine şi unde sunt restul morţilor?

Aşadar am identificat: la Bucureşti - 2 legionari, 17 soldaţi, 119 evrei, adică 138 din cei 236 de morţi declaraţi oficial. În ţară – 22 legionari, 4 soldaţi, 3 evrei, adică 29 din cei 117 de morţi declaraţi oficial. Să zicem că în ţară e oarecum justificabil să nu fie cunoscuţi cu numele cei 88 rămaşi fără nicio referinţă, dar în Bucureşti lipsesc 98 de oameni despre care nu ştim nimic, adică 98 de cadavre ale lor plus cele ale lui Mândrilă şi Bodea care nu au fost recuperate de familii. Cine erau cei 98 probabil nu vom şti niciodată. Dar ce s-a întâmplat cu trupurile astea? Mă îndoiesc profund că au stat zile întregi la morgă aşteptând să fie identificate de eventualii aparţinători. Au fost îngropaţi undeva într-un cimitir din Bucureşti? Au fost arşi la crematoriu, asemeni celor 4 evrei neidentificaţi? Sunt întrebări la care (încă) nu am găsit un răspuns, deşi sunt convinsă că el trebuie să existe consemnat undeva. Morţii aceştia au rămas ai nimănui. Antonescu nu i-a prohodit şi nu a găsit de cuviinţă să publice numele lor, comuniştii, nici atât. An după an, în 21 ianuarie, presa ne aminteşte de „periculoasa rebeliune legionară” şi de victimele ei. Singurii care îşi omagiază pierduţii sunt evreii, astfel încât comemorarea generică a victimelor „rebeliunii” defineşte astăzi exclusiv pomenirea celor 123 de victime evreieşti. Şi românii? De ei nu îşi amintesc nici autorităţile, nici aparţinătorii, nici Armata, nici măcar Biserica. Asta în condiţiile în care, repet, evrei şi români sunt cu toţii puşi pe seama „violenţelor provocate de legionari”.

(va urma)

CEZARINA CONDURACHE

INTERVIURI PENTRU ISTORIE

voacă o chemare interioară.

Arno Breker avea doar douăzeci de ani când a intrat la Academia de Belle Arte din Düsseldorf, unde își începe contactul cu cubismul care atunci domina epoca și unde se simte atras de lumea fantastică a arhitecturii.

— Cum ați studiat, pe atunci, fenomenul arhitectonic care avea să influențeze atât de mult devenirea dvs. artistică ca sculptor, și prin care ați știut să interpretați sufletul neamului german?

— Am observat cum arhitectura era o plastică a pietrei. Sculptura îi servea, introducând în ritmul său abstract un motiv sensibil.

Breker, care mai târziu avea să devină un acrobat al decorațiunulor ornamentale ale marilor edificii ale Germaniei celui de-al Treilea Reich, a părăsit în 1925 Academia de Belle Arte, rămânându-i întipărită în suflet, săpată cu dalta, amprenta maestrului său Netzer, care, la rândul său, fusese discipol al lui Hildebrand — o amprentă clasică și de studiu profund al problemei normelor.

În 1927 se stabilește la Paris, unde observă și lucrează. Desenele și schițele sale din perioada trecerii prin școala marilor artiști europeni — orașul boem și creator care este Parisul — sunt concise, ritmice, ordonate și de un frumos echilibru și o bogăție de forme. Frecventa atelierele și cafenelele din Montparnasse și acolo a găsit prieteni inseparabili, care își începeau la unison carierele artistice, inspirându-și singurătatea pe malurile Senei.

Din Paris pleacă în 1930 la Roma, unde intră în contact cu leagănul unei arte atemporale, noi, prin vechimea lor, și grandioase.

— A presupus periplul dumneavoastră prin orașele italiene ale artei și ale modelajului vreo schimbare experimentală în dezvoltarea misiunii dumneavoastră artistice?

— Când am ajuns la Florența am putut înțelege că etapa vieții mele artistice în care am lucrat pentru comerț și pentru familiile înstărite se încheiase. Că se încheiase o perioadă în care făceam sculpturi care serveau fie pentru a trece banal din mână în mână, fie pentru a ajunge în depozitele colecționarilor nesățioși. Am descoperit atunci că vocația mea era să lucrez pentru artă, pentru piața publică, pentru popor, pentru toată lumea.

Arno Breker - „Paznicul”

Întors în țara sa, geniul acestui mare artist a fost pus în evidență. I se încredințează realizarea unor mari opere sculpturale, care aveau să completeze edificiile sportive construite pentru celebrarea Olimpiadei de la Berlin, statui colosale care au uimit lumea.

— Care sunt amintirile dumneavoastră legate de acea Olimpiadă din ’36, în care ați contribuit, cu arta dumneavoastră în granit, la splendoarea jocurilor?

— Poate că ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost defilarea echipelor naționale la inaugurarea Olimpiadei. Se simțea un spirit colectiv de mândrie. Îmi amintesc cu o claritate de neșters defilarea echipei naționale franceze, care a început-o salutând miile de spectatori ce umpleau până la refuz Colosseumul, cu brațul întins, în manieră romană, după modelul atleților Greciei ancestrale și mitice, în acord cu național-socialismul predominant în Germania. Un asurzitor vuiet de aplauze a primit acel gest al atleților galici, care, în acea poziție de salut, au parcurs în întregime itinerariul din jurul magnificului stadion.

Arno Breker a inundat Germania cu talentul său creator. Clădirile nobile ale orașelor germane au fost înnobilate prin operele de artă, de mari dimensiuni, ale acestui artist cu mână fermă, creator al unei noi școli și al unei noi arte, care sintetiza idiosincrasia poporului său.

— Care a fost soarta vastei și îndelungatei dumneavoastră opere?

— Nouăzeci la sută din opera mea a căzut pradă furiei iconoclaștilor moderni. Pe măsură ce înaintau trupele învingătoare ale celei de-a două confruntări belice mondiale, vestigiile artei mele erau distruse. Era smulsă, spartă, fragmentată fără milă. Sculpturile pe care le puteți contempla în casa mea-muzeu, corespunzătoare epocii celui de-al Treilea Reich, reprezintă partea care fusese expusă la Paris, în Expoziția care s-a desfășurat în plin conflict. Odată încheiată expoziția artelor de la Paris, lucrările expuse acolo au fost ambalate și depozitate până la amplasarea lor ulterioară. Aflându-se în depozit și nefiind descoperite decât după trecerea unui timp îndelungat de la capitulare, au putut fi salvate de furia devastatoare a unei ranchiuni fără limite și… fără sens.

— Ce piese artistice sunt expuse în prezent în muzeele germane?

— Deși poate părea un nonsens, astăzi nu există nicio lucrare de-a mea expusă în muzeele patriei mele. S-ar putea crede, din acest motiv, că sunt un artist interzis. Faptul de a fi dat suflet și viață artei sculpturale în timpul mandatului cancelarului Adolf Hitler pare să fie o chestiune determinantă pentru „judecătorii” artei germane.

— Ce considerație avea Hitler pentru artiștii care forjau, prin operele lor, nouă artă germană?

— În această privință vă voi povesti o întâmplare anecdotică trăită de mine personal. Hitler autorizase onorariile noastre, pe care trebuia să le încasez pentru opera mea sculpturală. Ministrul Speer m-a sfătuit să încasez acele sume după terminarea războiului, deoarece cuantumul era de o anumită importanță și, amânând plata până la finalizarea războiului, se obțineau două obiective: pe de o parte, nu se deturnau fonduri din finanțele statului, iar pe de altă parte, eu aș fi putut să mă bucur cu mai multă liniște de monumentele mele. După cum puteți înțelege, nu am încasat niciodată acele facturi, din cauza deznodământului fatidic al confruntării noastre. Delegatul de la Finanțe a protestat din pricina sumei mari care teoretic îmi fusese alocată, dar amânată după finele războiului și i-a adus acest

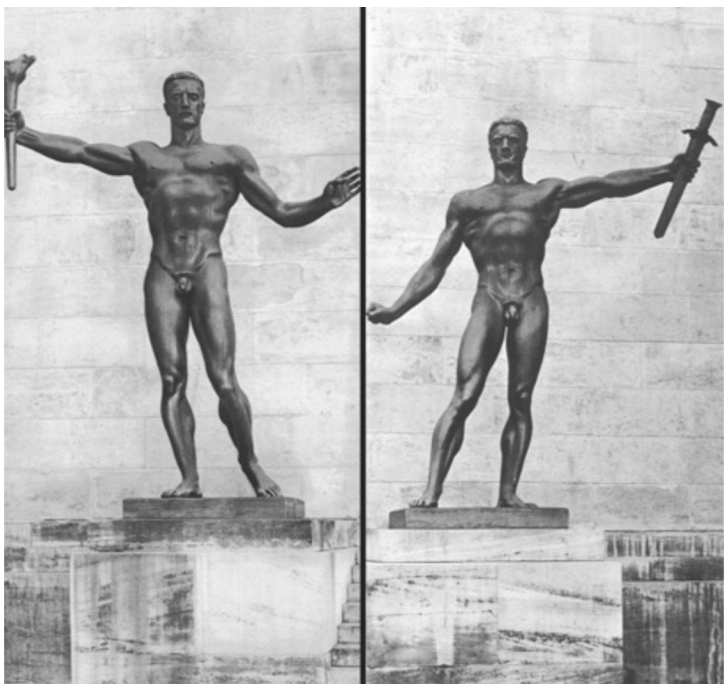

Arno Breker - „Purtătorul torței” și „Purtătorul sabiei”

lucru la cunoștință lui Hitler. Hitler i-a răspuns delegatului de la Finanțe: „Artiștii mei trebuie să trăiască precum prinții și să nu se adăpostească în lugubre mansarde, așa cum încearcă să mi se sugereze prin insinuările dumneavoastră, influențate de o imagine reprezentativă a romantismului artistului, în care vă puteți închipui că artiștii flămânzesc. În schimb, dumneavoastră nu aveți nicio obiecție că persoanele care fabrică instalații sanitare pentru servicii să se îmbogățească.”

— Ce busturi ați realizat ale celor mai importante personaje politice ale celui de-al Treilea Reich?

— Am realizat mai multe busturi ale miniștrilor și generalilor Germaniei. Aș putea să-i menționez pe cele ale lui Goebbels, Albert Speer și chiar al lui Hitler însuși.

Când intrăm în atelier, vedem opera la care lucrează în prezent, o schiță-replică în ghips a basoreliefului său „Camarazii”. Îmi explică faptul că această replică va fi cedată muzeului pe care îl are, la Figueras, prietenul său apropiat, Dalí, care i-a dăruit, de asemenea, un bust realizat de Maillol pentru expunerea sa în muzeu.

— Ce lucrări ale dumneavoastră mi-ați putea menționa datorită însemnătății lor speciale?

— Producția mea este atât de amplă, încât ar fi dificil să fac o selecție. Aș putea enumera „Prometeu”, „Sfântul Matei”, cu unghiuri ascuțite, linii oblice și virtuozitate a formelor, „Purtătorul torței”, „Războinicul rănit”, „Mesagerul”, „Viața activă”, „Viața meditativă” etc.

Periplul nostru prin marea grădină, tezaur al unei opere excepționale, s-a încheiat. De aici voi pleca spre Spania și, pomenindu-i numele națiunii noastre, Arno Breker rostește o frază pe care o notez în agenda mea profesională: „spaniolii sunt ultimii cavaleri care mai rămân în Europa…”.

[1] Arno Breker (19.07.1900 – 13.02.1991). Sculptor și arhitect german, supranumit „Michelangelo al secolului XX”. Născut la Elberfeld, tatăl său a fost, de asemenea, sculptor. A studiat la Academia de Bellas Artes din Dusseldorf, Paris, Roma și Florența, unde s-a legat sufletește de sculptura „David” a lui Michelangelo pe care a văzut-o ca pe o „chemare mistica, un ordin”, dedicându-se complet sculpturii realiste. Sculpturile sale au împodobit stadionul olimpic de la Berlin în 1936 și statuile sale gigantice „Purtătorul torței” și „Purtătorul sabiei” au fost amplasate la intrarea în noua cancelarie a Reichului. Până în 1945 a făcut monumente pentru piețele și bulevardele Berlinului, fiind și autorul frescei în granit de pe Marele Arc de Triumf și de la fântâna lui Apollo. Bombardamentele alíate au distrus cea mai mare parte a operei sale sculpturale. A fost autorul numeroaselor busturi ale liderilor celui de-al Treilea Reich. Salvador Dali, referindu-se la genialul sculptor german: „Dumnezeu este frumusețe, iar Arno Breker este profetul său”.

RENÉ DESCARTES

GEORGE POPESCU GLOGOVEANU

De fapt, la puțin timp după apariția raționalismului cartezian, încep să se dezvolte primele replici la pretenția filosofului francez de a vorbi de o infaibilitate a rațiunii. Primul gânditor care a luat o atitudine severă față de această eroare este Blaise Pascal, filosoful creștin din bastionul augustinian de la Port-Royal, care caută să dovedească că și „inima are rațiunile ei”.

În Germania se face auzită riposta lui Schopenhauer, dar mai ales poziția lui Kant care limitează, prin opera sa majoră *Critica rațiunii pure*, forța rațiunii de a opera în lumea numenală, adică a „lucrului în sine”, găsindu-i întrebuințare în lumea fenomenală.

Nu mai puțin incisiv a fost și filosoful danez Sören Kierkegaard care, de asemenea, încearcă să limiteze pretențiile rațiunii de a interveni în viața omului și continuă să ducă lupta împotriva raționalismului lui Hegel care deținea supremația atunci, cu ideea conform căreia rațiunea se gândește pe sine.

În dispută intervine și filosoful spaniol Miguel de Unamuno care remarcă ideea: „cursul filosofiei lui Descartes încolo a fost o necontenită frică de sentiment, adică de suflul ei viu și real. În orice concepție despre lume și viață cauza adâncă este întotdeauna un sentiment al vieții; și aceasta ca tot ceea ce este afectiv are rădăcini subconștiente, poate inconștiente... Conștiința de a gândi nu este oare, înainte de toate, conștiința de a fi? Este posibilă oare o gândire pură fără conștiința de sine, fără personalitate? Oare conștiința de a fi nu este izvorâtă din sentimentul care are cea mai reală legătură cu viața, sentimentul care emană de la esența vieții?”.

Din analizele amănunțite efectiate de către unii urmași ai lui Descartes, precum Adam sau Liard reiese din *Meditațiile* carteziene nu au avut scopul de a dovedi existența lui Dumnezeu, ci de a crea un climat propice formulării bazei fizicii. Elementele pe care le stabilește: întinderea, mișcarea și figura nu sunt altceva decât criteriile necesare cunoștinței, dar și ale existenței. În niciun caz, cu ajutorul lor nu putem păși pe drumul determinării unei baze solide în vederea întemeierii unei metafizici creștine, așa cum încearcă Descartes a-i convinge pe naivii din timpul lui și, mai ales, forurile teologice de la Sorbona, prin tentativa sa de a demonstra existența lui Dumnezeu și nemurirea sufletului. Cu aceste elemente filosoful nu face altceva decât să determine bazele esenței și existenței lucrurilor, deci, sub nicio formă, o încercare de explorare a câmpului spiritualității creștine.

Maurice Blondel îl studiase pe Descartes de pe poziția unui adept al augustinismului și de aceea el este mai tranșant față de încercările filosofului de a duce lumea în eroare. El nu îl consideră pe Descartes metafizicianul care valorifică ideile creștine în filosofia sa, dar nici savantul dedicat în exclusivitate cercetărilor științifice fizico-matematice.

Blondel îl taxează pe filosof datorită agnosticismului în care s-a complăcut, capotând în brațele pozitivismului integral. Ideea de Dumnezeu formulată de Descartes nu are are o semnificație transcendentală, ci mai degrabă sensuri pozitive. În ceea ce privește problema finalității, precum și a prezenței grației divine în lume, Blondel consideră că sunt absente în gândirea lui Descartes cu scopul de a lăsa drum deschis planurilor sale omenești de a crea un fundament științei sale pozitive.

La aceleași concluzii ajunge și Laberthonnière cercetând opera lui Descartes. De la bun început el trage concluzia că raporturile omului cu Dumnezeu nu sunt cele recomandate de teologie sau chiar de unele concepții din metafizica teistă. Sistemul cartezian se încadrează mai mult în marea direcție a antropocentrismului, cu origini în Renaștere. Egocentrismul manifestat de el în îndepărtează de viziunea teocentrică care recomandă calea trăirii contemplative și mistice pentru cunoașterea lui Dumnezeu, și nu o căutare științifică, din afară, îndoielnică și contraproductivă.

Într-adevăr, Descartes îl descoperă pe Creator pe cale științifică, dar nu ține să se contopească cu El printr-o trăire mistică, ci revine în lume, la preocupările sale științifice. Dumnezeu este extrapolat din viața sa încât el nu simte nevoia unei uniri prin iubire cu divinitatea care l-a creat. Idealul său este construcția științifică care, se pare, că-i dă o mai mare satisfacție decât o contemplație care i-ar încălzi sufletul și i-ar aduce pace și liniște interioară eficiente.

Laberthonnière, cu intuiția sa excelentă, dar și cu o ușoară ironie, redă în modul cel mai relevant cu putință fondul cartezian: „Procesul de solidarizare cu Divinitatea nu este orientat ascendent și continuu. Descartes se desolidarizează de lume pentru a exista, dar se solidarizează cu lumea pentru a trăi. Dimpotrivă, se solidarizează cu Dumnezeu pentru a exista și apoi se desolidarizează de El pentru a trăi liber, în mijlocul lumii. Acesta este fondul cartezianismului”.

Raționalismul este un mod rece de a privi relația omului cu Divinitatea. Raționalistul nu trăiește miracolul elevației mistice, al contopirii prin iubire cu Dumnezeu. Contemplațiile mistice nu se regăsesc în viața unui raționalist; el nu simte și nu trăiește sentimentul revărsării grației divine care îi încălzește sufletul și îi luminează mintea.

De aceea pentru Descartes Dumnezeu nu este bunătate, dragoste, milă, înțelegere, chemare mistică la unire spirituală. El îl concepe pe Dumnezeu ca pe o forță, ca pe un suveran absolut, care rareori își îndreaptă privirea spre om, dar omul rămâne mai departe în stare de respect față de forța divină.

Descartes nu are neliniști metafizice pentru că el discerne totul cu rațiunea lui. Avem, astfel, trei tipuri de operații ale cunoașterii: cunoștința despre Dumnezeu, cunoștința despre sine și cunoștința despre lume. Pe cele trei cunoștințe fundamentează Descartes cele trei existențe.

În existența lui Dumnezeu el fundamentează existența despre sine, cât și existența lumii. Dumnezeu nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru consolidări științifice. În problema teleologică, deci a finalității universului, Descartes își clădește sistemul pe poziția deistă: Dumnezeu a creat lumea și nu se mai interesează în continuare de mersul ei. Evoluția și mersul universului se desfășoară datorită unor legi mecanice.

În consecință, Descartes aplică aceeași metodă ca și în raporturile dintre divinitate și om sau divinitate și lume. Observăm aici o separare a celor două chestiuni: Divinitatea despărțită de om și de lume, cu alte cuvinte, teologia, de o parte, iar știința, de cealaltă parte.

Față de gândirea creștină, Descartes se găsește într-o mare dificultate: el lasă creației prea multă libertate și autonomie, în loc să pledeze pentru o colaborare strânsă între om-lume și Dumnezeu. Modul teandric propus de gândirea creștină, care este cea mai fericită soluție și cu efecte benefice atât în domeniul etic, cât și cel al cunoașterii, este ignorat. Pentru gândirea creștină, fizica, știința constituie un mijloc de a ajunge la Dumnezeu. Descartes inversează lucrurile, plecând de la Dumnezeu spre fizică, deci spre lume, ca până la urmă să confunde pe Dumnezeu cu fizica. El amestecă lucrurile religioase, dându-le o interpretare fizică. Și astfel ne întrebăm dacă nu cumva această amestecare a celor două planuri ar putea duce la un condamnabil panteism. Nu este riscant să se considere astfel gândirea filosofilor raționaliști, mai ales raționalismul excesiv al unora ca Descartes, în care Dumnezeu este de multe ori confundat cu rațiunea, acuzația de panteism fiind perfect plauzibilă.

În acest context de idei, după unii, Descartes comite de multe ori eroarea de a confunda divinitatea cu existența și pe Dumnezeu cu un Creator al lumii care, după actul creației, se retrage din lume, ea urmându-și destinul după anumite legi mecanice, lucru sesizat și de Pascal.

Trebuie să mai facem aici o observație, arătând că Descartes încearcă să separe teologia de știință. De altfel și scolastica făcuse același lucru, dar pe când filosoful urmărea sustragerea științei de la iminența influenței dogmelor religioase, scolastica încerca să salveze dogmele de ingerința progreselor științifice și ale rațiunii care, datorită urmărilor spiritului și revoluției antropocentrismului Renașterii, acaparase și influențase întreaga desfășurare a spiritului creativ în istorie, cultură, artă etc, pictura suferind cea mai pregnantă influență prin exacerbarea portretisticii.

Ceea ce trebuie avut în vedere în cercetarea substratului ideologic al filosofiei carteziene este faptul că el se confruntă cu critici virulente atât din partea filosofilor de orientare augustiniană, cât și a celor de orientare tomistă. Descartes precaut, pentru a nu descoperi intențiile sale ascunse de a salva fizica, trimite o epistolă doctorilor de la Sorbona prin care încearcă să-i convingă că el este un susținător și un apologet al lui Dumnezeu și al ideii sufletului nemuritor. Mai mult, el solicită protecția înaltului For Parizian ca o garanție în războiul pe care îl purta cu iezuiții și cu tagma ateilor și a liber cugetătorilor.

Făcând apologia susținerii principiilor religioase, scopul ascuns al pledoariilor lui era de a salva Fizica sa. Descartes nu reușește să convingă aproape pe nimeni, fiind taxat ca unul care încearcă să ducă în eroare forurile competente, prin apologii favorabile Fizicii sale, ale cărei baze și preocupări le manifestă din tinerețe, așa cum spunea și marele savant Etienne Gilson:

„Degeaba încearcă să convingă lumea că el este apologetul net al fizicii, când din tinerețe folosește metoda fizico-matematică, ca apoi să pună bazele metafizicii prin care să fundamenteze fizica sa și că între cele două discipline nu se constată niciun fel de sudură”.

Iar alții, precum Cardinalul Mercier îl cataloghează ca folosind metoda geometrică în psihologie și că înainte de toate Descartes rămâne un mare geometru.

Cea mai mare eroare comisă de Descartes este științifizarea metafizicii, eroare ce se perpetuează de-a lungul timpului până aproape în zilele noastre. Este cunoscută în secolul XX disputa pe această chestiune între profesorii Nae Ionescu și Constantin Rădulescu Motru, dispută care sfârșește prin determinarea câmpului de activitate a metafizicii, despuiată de orice ingerință și influență a științei.

continuare în pag. 17

Și n-au murit...

de Valeriu Cârdu

Din depărtări striga un Alcazar, crescut din fapte vitejești...
Ardeau biserici seculare-n vâlvătăi de pară.
Se prăbușeau legende și povești.
Se năruia întreaga țară
Sub lovitura pumnului barbar.

Din depărtări striga un Alcazar...

Acolo, printre ziduri strămoșești și sânge
Creșteau, în flăcări sfinte, cavalerii morți.

Dușmanii Crucii, năuciți de flacăra minunii
N-au înțeles că-n Alcazar luptau și morții.
Eternă, Crucea a vestit, din zări de foc, Legiunii
Chemarea sângelui roman
Și-n sufletul învolburat de graiuri strămoșești
Au răsărit imense Alcazare românești.

Porni un general viteaz cu șapte cavaleri spre Spania creștină,
Cu gând de aprige chemări, pe drumuri de lumină.
Purtau în suflet un torent de vreri legionare,
Ursit să izvodească lumii alte Alcazare.
În bătălia Crucii, călăuza
Le-a fost feciorul dac venit din Sarmisegetuza
De sărbători, în flori de sabie și pară
Au colindat cu jertfa pentru țară.
Deșteleninд isprăvi și vitejii din cronici strămoșești,
Departe de tărâmuri românești.

Din șapte, doi s-au frânt pe frontul de urgie
Și-au împletit din anii lor cunună
Cu flori de rugăciuni din legea lor străbună.

Pentru sfințirea ceasului în veșnicie,
S-au frânt ca doi stejari pe vremuri de furtună.

Dar n-au murit... Trăiesc...
Și vor trăi în Slava leagănului românesc.
Nu mor acei cu viața frântă-n umbra Crucii sfinte
Și anii dăruiți lui Dumnezeu nu au sfârșit.
Ostașii Crucii vor trăi și-n neguri de morminte,
Așa cum Dumnezeu din veșnicie a grăit.

Trăiesc – lumină vie peste veacul logodit cu gloria
Și vor zidi măreț altar pentru măritele pliniri.
Trăiesc și vor trăi cât slava și istoria,
Sfărmând cătușele nedrepte și vitrege alcătuiri.

Ei n-au murit, ci au pornit pe drumuri de lumină,
Spre Dumnezeu, Cel din Tăriile albastre.
Să-I ducă dor din țara unde bucuria e străină
Și jar din lacrimile noastre.

Și vor trăi, cât unda Oltului prin munte
Va duce graiul românesc spre mare,
Cât vom avea Ceahlău cu pletele cărunte
Și gând legionar săltat spre soare...

Troițele de la răscruci vor povesti – în șir de strănepoți –
Legenda unui comandant coborâtor din neam de moți,
Plecat să-nfrunte vremea și oștile dușmane
Cu legea lui de luptă:
De moarte „suntem gata, toți șapte, Căpitane!”

Cuvântul Nou, 13 februarie 1937

RENE DESCARTES

Dar eroarea majoră pe care o face filosoful francez este aceea de a ridica rațiunea la rangul de zeiță, cu atribute de independență față de lume, ridicându-l pe om la nivelul îngerilor. Pentru aceasta filosul neotomist Jacques Maritain îl sancționează foarte drastic, acuzându-l că toată filosofia lui nu este altceva decât biruința Fizicii pur geometrică, la care a vrut tot timpul să ajungă.

Accente critice severe la adresa și Descartes are și M. Léroy care îl consideră un om lipsit de credință sinceră în Dumnezeu, dar că vreodată zice că crede în El, ar vrea ca din eternitatea Lui „să nu deranjeze cu nimic mecanismul naturii”. În definitiv, concluzia care se degajă este că Dumnezeu nu este decât un Simbol, ci nu o Realitate Cerească. Realitatea, pentru Descartes, este ceea ce construiește rațiunea lui în spiritul Fizicii geometrice pe care o vrea lipsită complet de influența teologiei tradiționale. Unii filosofi susțin chiar că metafizica carteziană nu are autonomie în sine, ci că este doar un preambul la sistemul său de Fizică.

La toate cele relatate până aici trebuie să adăugăm și faptul că Descartes, deși a criticat mereu scolastica (care i-a marcat perioada studiilor), a exercitat o oarecare influență și asupra unor personalități ale Bisericii pe care și le-a apropiat în scopul de a-l susține în disputa cu forurile teologice intransingente de la Sorbona și chiar cu Inchiziția.

În esență, el rămâne un gânditor controversat, voit sau nevoit. Descartes dă o importanță deosebită rațiunii care îl pune în situația să separe teologia naturală de teologia supranaturală (mistică). Plasându-se în planul contemplației naturale, condusă de rațiune, filosoful neglijează contemplația supranaturală (mistică) care conduce la cunoașterea absolută și desăvârșită. Dar pentru că nu îl preocupă problema păcatului, el își dă seama că nu poate ajunge aici la teologia revelată. În felul acesta, tendința și dorința lui manifestată câteodată de a fi catalogat drept filosof creștin contravine Adevărului.

Oscilând între fizică, metafizică și matematică pentru a dobândi prin sistemul lui autoritate, în lupta cu formalismul logic al scolasticii și a da autonomie rațiunii, Descartes își găsește atât susținători, cât și dușmani, mai ales printre doctorii teologi ai Sorbonei care l-au sancționat drastic.

Totuși, el își ia libertatea de a gândi așa cum îi dictează rațiunea, precum și libertatea de a sparge multe canoane ale vremii sale poliforme, fertilizând o mulțime de direcții filosofice precum: idealismul, pozitivismul, filosofia luminilor, materialismul exacerbat, nu mai puțin enciclopedismul. În niciun chip, Descartes nu poate fi considerat filosof creștin, chiar dacă a făcut unele concesii religiei, dar nici nu a adus servicii reale gândirii metafizice, vorbind de metafizică în adevăratul sens al cuvântului. Spiritul științific pe care căuta să-l strecoare în unele preocupări spirituale n-a dus în niciun fel la împlinirea și desăvârșirea omului, ci dimpotrivă, pe lângă că a științifizat preocupările de natură spirituală, Descartes a creat prin *dubito, ergo cogito*; *cogito, ergo sum* un sâmbure de îndoială, deznădejde și necredință în sufletele celor care s-au aplecat asupra gândirii sale filosofice.

Atotputernicia rațiunii și infailibilitatea ei, nesiguranța argumentărilor sale au fost serios zdruncinate în secolul al XIX-lea de așa-zisele curente existențialiste care spuneau că nu este real și productiv de a pleca în abordarea problemelor de la concept la lucruri (existență), ci, din contră, trebuie pornit de la frământările sufletului, deci de la realități către formularea unor concluzii. Filosoful a adus anumite contribuții la dezvoltarea unor discipline, dar marea dramă pe care o trăiește omul în existența cosmică n-a primit nicio undă de speranță.

Încercând să imite rolul lui Aristotel pe lângă regele Alexandru Macedon, Descartes a curtat o serie de case regale pentru a deveni sfetnic într-ale politicii, dar nu se știe dacă sfaturile sale au adus îmbunătățiri în procesul de guvernare a unor state. Filosoful pledează pentru o bună administrare în plan social, prin contractul social, preluat mai târziu de Jean-Jacques Rousseau, precum și pentru formularea unor „idei înnăscute” preluate de Kant, sub denumirea de *apriorism*. Ar fi fost profitabil pentru gândirea umană dacă filosoful s-ar fi preocupat și de problema agnosticismului, precum Kant care a avut ideea genială de a face această mare descoperire potrivit căreia rațiunea – pe care o exaltă Descartes – nu poate descifra tainele *numenului* (*lucrului în sine*), ci ea poate opera numai în planul fenomenal.

Exclusivismul său latent, dar deocamdată tolerant, prin susținerea coabitării dintre credință și rațiune, religie și știință, metafizică și fizică, care au conlucrat perfect pentru ca la urmă să se despartă și să devină dihotomice, își găsește expresie într-o serie de atitudini care îl îndepărtează complet de gândirea filosofico-matematică asupra căreia mai stăruia câteodată, aplecându-se cu insucces asupra stărilor sufletești și făcând din aceste acte mixte (pasiunile) sau pur sufletești (emoțiile) niște manifestări fiziologice.

De altfel, atunci psihologia era mai mult o știință fiziologică, iar actele și stările sufletești erau tratate ca acte și stări fiziologice, neținându-se cont de o serie de descoperiri și revelații consemnate de Sfinții Părinți, Asceți și Mistici care au pus bazele unei psihologii structurate metafizic, încă din primele veacuri ale creștinismului.

Pentru a elucida problema excesului de raționalism și aderența masivă la această formulă, trebuie să avem în vedere că raționalismul a trecut prin numeroase crize din care putem trage concluzia că nu este așa de invulnerabil precum se credea în secolele trecute și că fundamentele sale au fost serios afectate de o mulțime de viziuni, concepții ale unor remarcabili gânditori europeni. Trebuie să amintim, de asemenea, că raționalismul a avut o mare influență în rândurile stângii care a făcut din acesta singura metodă de a privi lumea și de a opera în planul culturii și al cunoașterii.

Prima criză majoră este declanșată de filosoful creștin Blaise Pascal la Port-Royal unde se retrăsese pentru asceză și ale cărui geniu, inteligență și bună credință nu pot fi puse la îndoială. Această criză vine din partea existențialismului catolic, pentru a folosi un termen consacrat.

Urmează crizele provocate de Sören Kierkegaard, în Danemarca, de Martin Heidegger, în Germania, de Miguel de Unamuno, în Spania, de Gabriel Marcel, în Franța, de Giovanni Papini, în Italia, de Nae Ionescu, în România, care, prin „trăirismul” său, constituie o breșă adâncă în inima raționalismului. Dar au mai apărut voci, în special în Germania, prin triada Kant – Schopenhauer – Nietzsche, care au pus la îndoială valabilitatea rațiunii ca singură metodă de cercetare în domeniul cunoașterii.

GEORGE POPESCU GLOGOVEANU

† VASILE JACQUES IAMANDI

„Cât ne va mai bate inima, va fi impreună și alături de voi, răspunzaând: PREZENT! Pe viitor vouă, prieteni, vă rămâne sarcina de a răspunde prezent pentru noi toți, soldații unui crez și ideal pentru care ne vom întoarce într-o zi pentru a ne termina misiunea”. Vasile Jacques Iamandi

Iată că a sosit acel moment în care Jacques Iamandi, deși nemuritor în inimile noastre, s-a mutat în veșnicie. Așa cum am promis, așa cum ne-a cerut, astăzi noi suntem cei ce răspundem (și) în numele lui Vasile Jacques Iamandi: PREZENT!

Cititorii noștri îi cunosc deja biografia și nu vom insista cu detalii care (încă) se găsesc din belșug pe internet și în cărțile de memorialistică a temnițelor comuniste și ale exilului românesc. Notez succint reperele cardinale ale unei vieți aproape centenare:

S-a născut la 14 februarie 1928 la Iași. După instalarea comuniștilor la cârma României hotărăște să plece din țară. Reușește să ajungă în Franța, unde se înrolează în Legiunea Străină care îl trimite ca luptător pe frontul din Indochina. În timpul luptelor cade prizonier la ruși (1952). În drumul său forțat spre „raiul sovietic” va traversa timp de aproximativ un an, pe jos, Vietnamul, China și o parte din Rusia.

Cunoaște ororile temnițelor și lagărelor din Rusia, dar în 1953 va fi trimis în țară împreună cu alți deținuți. Fuge de sub escortă, ajunge în țară și reușește să se ascundă timp de 2 ani. Arestat în 1955, va fi condamnat la 8 ani închisoare corecțională pentru „dezertare și uneltire”. Va executa 9 ani din cei 8 de condamnare, eliberându-se în 1964... detenția la Jilava, Gherla, Salcia, Periprava, Giugeni, Dumbrăveni.

În 1975 reușește să emigreze legal în Canada, se reîntoarce doi ani mai târziu pentru a se căsători cu fosta colegă de serviciu, Ștefania. În Canada se integrează comunității exilaților români și continuă alături de aceștia manifestările împotriva comunismului. După 1990 revine în țară cu același crez și cu aceeași dorință de luptă împotriva aceluiași agresor.

Neobosit mărturisitor, atât al propriei pătimiri și odisei, cât și al întregii generații legionare din care făcea parte, ne-a fost camarad, prieten și senior. Din Legiunea lui Codreanu, în Legiunea Franceză, a pășit, la 16 ianuarie 2026, în Legiunea Cerească.

Ne leagă nenumărate comemorări, conferințe, parastase, lansări de carte, articole, seri de colinde, zile de naștere, pelerinaje și călătorii... Bogate și ziditoare amintiri, fotografii, spovedanii și mărturisiri care vor rămane mereu în inimile noastre păstrându-l viu, așa cum a fost: o personalitate și un personaj demn, coleric, neînfricat, aristocratic, loial și absolut autentic. Publicăm în completarea acestui scurt necrolog câteva texte semnate de cel care azi, fizic, nu mai este printre noi.

Vasile Jacques Iamandi – PREZENT!

CEZARINA CONDURACHE

MĂRTURIE DE CREDINȚĂ

5 august 2015

Mă numesc Vasile Jacques Iamandi, domiciliat în București, Șos. Iancului 132, telefon 074918940. Subsemnatul îmi asum responsabilitatea mărturiilor mele.

Sunt fost deținut politic și fac parte din generația celor pe care trei dictaturi criminale sângeroase au încercat prin orice mijloace imaginabile, prin bătaie, foamete, tortură și crimă să ne astupe gura, să ne îngenuncheze și să ne facă să dispărem în groapa comună.

Atât familia, cât și toți cei care mă cunosc pot afirma că, deși ajuns la o vârstă înaintată, mă bucur de deplinătatea facultăților mele mintale și sunt gata oricând, ca și în trecut, să fac față deciziilor dvs oricât ar fi de nedrepte, batjocoritoare și denigratoare îndreptate împotriva unei generații de titani care au scris istoria și care au purtat pe umerii lor credința și demnitatea acestui popor. Nu îi enumăr. Ar fi o sarcină care depășește posibilitățile mele să îi numesc pe toți cei care alcătuiesc comoara religioasă, științifică, literară și militară de nestemate intelectuale care au adus renumele țării noastre în contemporaneitatea universală a timpului. Pe aceștia astăzi vreți să îi ostracizați și să le anulați operele. La comanda cui?

Memoria lor, oricât ați încerca prin minciună, denigrare și insultă, în numele unei inventate, dar atât de puternice corectitudinii politice mondiale sau a altor bazaconii utopice pe care le-ați putea inventa pentru a ne interzice libertatea de a gândi, de a vorbi și de a acționa, nu o veți putea suprima. Niciun institut din lume, oricum s-ar numi el, nu va putea suprima realitatea, adică adevărul și nici memoria lor. Memoria lor o puteți terfeli, dar acest lucru cu siguranță o va face nemuritoare și o va resuscita mereu din propria cenușă.

Prin tone de pământ și minciună, titanii vor ieși la suprafață și vor îmbogăți istoria, mitul și legenda Căpitanului și a Legiunii Arhanghelul Mihail, precum și a acestui neam pe care îl răstigniți pentru a-l șterge din istorie.

Noi, ultimii supraviețuitori la limita rezistenței omenești, trecuți prin furcile caudine a trei dictaturi, suntem tinerii minori cu bun simț, dragoste pentru credință și patrie, educați în școala fraților de cruce (în 1941 aveam 13-14 ani). Am fost câteva mii la început, apoi, decimați de polițiile și jandarmeriile lui Carol și ale lui Antonescu, după batalioanele minorilor de la Sărata, după execuții și ispășiri prin lagăre, ne-am împuținat. Educați să fim anticomuniști până la soluția finală, am continuat lupta, considerând valorile creștine, dragostea de patrie și libertatea mai presus de eul nostru.

Încarcerați în gulagul comunist, am executat în zeci de ani pedepse în chinuri nemeritate, fără să comitem trădări, josnicii și abuzuri. Având experiența detenției încă din 1941, am încercat să fim exemple și să ajutăm camarazii mergând până la sacrificiu. O generație de martiri, un far călăuzitor luminos care a străbătut prin teroarea comunistă, împărțind dragoste și speranță celor căzuți în deznădejde care aveau nevoie pentru a rezista.

Nu putem fi acuzați. Am fost corecți și onorabili și am luptat prin toate mijloacele posibile pe calea onoarei, respectând pe toți cei care luptau împotriva dușmanului comun, neținând seama de religie, naționalitate sau apartenență potitică.

Astăzi, noi cei care am supraviețuit în pofida celor care voiau să ne astupe gura, bătrâni în cârje și bastoane, gârboviți de anii de suferință, suntem din nou puși la zid.

Așa cum am spus și în trecut, suntem soldații unei credințe și ai unui ideal sfânt pe care îl vom sluji atât timp cât Bunul Dumnezeu ne va îngădui pe acest pământ. Chiar și trecuți dincolo de pământ vom răspunde întotdeauna prezent pentru țară și biserică. Ne-ați numit bandiți și dușmani ai unui popor pe care l-ați ponegrit, jefuit și înjosit, dar pe care noi l-am respectat și slujit cu devotament. Am umplut gulaguri, Aiudul și Piteștiul. Ne-ați ucis camarazii, ne-ați schingiuit, ați încercat la Pitești să ne ucideți sufletele, dar nu ați reușit să ne îngenuncheați. Astăzi, când dezlănțuiți o nouă prigoană împotriva noastră, când vreți să ne puneți din nou jugul, noi vă mulțumim că ne-ați resuscitat și ne dați prilejul să vorbim, să strigăm adevărul unei istorii pe care ați vrut s-o scrieți fără noi, încercând să ne îngropați în tăcere și uitare.

Mulțumim, deci, Institutului Ellie Wiesel și dlui Alexandru Florian, cât și crinilor din mocirla PNL care readuc la vederea opiniei publice lupta noastră, readuc la vedere eroii și martirii noștrii care s-au jertfit și pe care, prin acțiunea voastră de astăzi, deși vreți să dispară din amintirea poporului, i-ați adus la viață, atât pe ei, cât și pe noi, supraviețuitorii, ca să răspundem, ca de obicei, Prezent. Talmudul nu ne iartă: „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte”.

Deși nu am scos ochii nimănui, putem fi acuzați de orice: suntem fasciști, așa cum sunt fasciști toți anticomuniștii puși în aceeași căruță de cei care au fost decretați oficial antifasciști și li s-a dat cuvântul hotărâtor de decizie și sentința în procesul de la Nurenberg în care cei care au avut pe conștiință viața a 200 de milioane de oameni au judecat pe cei care aveau pe conștiință uciderea a 6 milioane de oameni. Nimic nu poate arăta mai bine opiniei publice - pe care ați indus-o în eroare începând cu 1924 și probabil de-a pururi o veți asmuți împotriva noastră -, ca versurile lui Radu Gyr, scrise în 1938, care zugrăvesc perfect poziția noastră din trecut, prezent și viitor:

Nu scuip pe’nfrângerile mele!/ Ce-am adorat nu știu să ard/ Și nu ridic în vânt obiele/ În locul ruptului stindard.// / De funia spânzurătorii/ Dezastrele nu mi le-agăț/ Și nici mândria din victorii/ N’o pun sperietoare’n băț.// Cu-aceleași zâmbete’nțelepte/ Îmi port și lanțuri și cununi/ Urcând spre soare clare trepte/ Sau coborând printre furtuni.// Și merg pe-același țărm ce suie,/ La braț cu prieteni sau vrăjmași,/ De-o fi să-mi bată trupu’n cuie/ Sau să-mi presare crini sub pași.

Acum, oriunde și oricând așteptăm să ne bateți trupul în cuie. Iudaismul mondial ne-a condamnat în consecință. Slugile nu ne vor întinde mâna. Vor exe-

continuare în pag. 19

MĂRTURIE DE CREDINȚĂ

cuta.
Nu trecem cu vederea și nu ascundem adevărul. Tineri fără experiență, înarmați numai cu dragoste, promovând cinstea și onoarea, precum și o atitudine nouă și proaspătă în jungla putredă a camarilei corupte și a unor politicieni ocultați care așteptau lumina ce trebuia să vină de la răsărit.
Au dezlănțuit potopul asupra noastră: armata, jandarmeria și poliția. Arestări, bătăi, lagăre și ucideri. Pentru a ne intimida, pentru a ne abate, pentru a ne face să renunțăm. Ne-ați scăldat în propriul nostru sânge, am murit și am înviat și suntem iar pe baricade.
În continuare îmi permit să abuzez de răbdarea dvs cu câteva scurte citate din („manualul crimei") Cărticica șefului de cuib, semnată de Cornelui Zelea Codreanu. Desigur, aveți întipărit în minte și vă revine în memorie propaganda masonică despre acest „manual al crimei unui cuib de vipere".
Iată câteva cuvinte din această cărticică care onorează pe cei care și-au desăvârșit educația în cuib:
… „Nici adversarului să nu îi faci nedreptate. Legionarul va lupta cu el, îl va învinge, dar pe căile dreptății și ale moralei, nu prin lașitate sau minciună."
… „Bacșișul, mita și hoția au desființat sănătatea morală a națiunii române. Legionarul va căuta să desființeze aceste apucături și să reînvie sentimentul demnității omenești."
… „Țelul politicianului este de a-și construi avere; al nostru este de a ne construi o patrie înflorită și puternică."
… „Din această mare luptă legionară va ieși o nouă aristocrație românească. Va fi o aristocrație a virtuții. Aristocrația ieșită din afaceri, din fraudă sau din vânzare de țară va cădea".
… „A două zi după victoria legionară se va constitui TRIBUNALUL EXCEPȚIONAL, care va chema în fața lui și va judeca pentru trădare de patrie pe toți jefuitorii banului public, pe toți cei care au primit mită înlesnind afaceri."
… „Națiunea română conștientă de drepturile ei va începe o viață nouă prin această OPERĂ DE PEDEPSIRE LEGALĂ."
Numai pentru a vă face o idee despre potopul de ură, josnicie și insulte urmate de persecuții, denigrare, arestări și internări în lagăre, în final soldate cu crime împotriva unui tineret decis să moară pentru credință, pentru dreptate și adevăr. Cuvântul hotărâtor îl au cei trei dușmani care ne comandă din afara granițelor:
- Iudaismul mondial care a fost împiedicat ca pe vatra Dacică să își realizeze visul de construire a unui stat binațional în care evreii erau clasa conducătoare.
- Imperialismul RUS moștenit de comuniști și preluat de actualul țar, Putin, alt vis neîmplinit, gurile Dunării și ieșirea la mare;
- Ultimul fiind revizionismul maghiar care nu precupețește niciun efort pentru a-și rezolva visul, anexarea Transilvaniei.
Dacă azi mai facem umbră pământului este pentru că Dumnezeu este cu noi.
Așa să îmi ajute Dumnezeu!

VJI

25 Iunie 2019
În memoria duhului creștin al celor care au luptat pentru credință și neam

„Plânge printre ramuri luna" pentru cei pe care îi vom pomeni veșnic aici în multiîncercata noastră biserică, Sfânta Biserică Ilie Gorgani, că și în toate locurile sfinte unde, cu mormânt sau fără, și-au dat obștescul sfârșit.

„Plânge printre ramuri luna" pentru o generație de martiri care au luptat și au visat o țară ca soarele sfânt de pe cer și care pentru asta au fost victime ale știreangului masonic.

„Plânge printre ramuri luna" pentru cei care l-au iubit pe Dumnezeu și au luptat pentru ca Sfânta și tradițională noastră Biserica ortodoxă să supraviețuiască împotriva tuturor vicisitudinilor impuse de antihrist.

„Plânge printre ramuri luna" pentru cei plecați să lupte și să moară pentru creștinătate atunci când trimișii satanei trăgeau cu mitraliera în obrazul lui Hristos.

„Plânge printre ramuri luna" pentru toți martirii care au murit pentru libertate, țară și neam, cerând cu limbă de moarte Căpitanului „să faci, măi Corneliu, din țara noastră o țară frumoasă ca un soare și puternică și ascultătoare de Dumnezeu". Sunt cuvintele lui Moța adresate Căpitanului înainte de a muri, luptând cu arma în mână pentru Spania catolică, apărând credința creștină împotriva bestiilor care au încercat prin revoluții anticreștine să ne sugrume credința în Dumnezeu.

Am vrut, am sperat, am crezut, am luptat, am plătit cu tot ce am avut mai de preț: tinerețe, libertate, cariere, viață și nu regretăm nimic.
Azi, veterani fiind, fideli ai aceluiași crez, știind ce ne așteaptă, am urma cu același avânt școala Căpitanului și lupta legiunii Sf. Arhanghel Mihail cu diavolul, pentru credință, libertate și patrie.
Anii tinereții noastre au trecut, sfidând ura și coasa morții prin trei dictaturi, care au secerat capetele luminate ale unor sfinți pentru că au jurat să piardă decât să învingă neonorabil, să pună înaintea intereselor personale interesele bisericii, țării sau legiunii, renunțând la toate ambițiile personale și la toate mijloacele neloiale ridicate de politicienii vremii la rang de virtute. Legiunea a fost o cruciadă a tineretului care îmbrăca cămașa morții strângând în jurul lor pe fiii cei mai neprihăniți ai neamului care sunt dispuși să se jertfească pentru crezul lor . Legiunea a încercat să clădească din suflete tari și brațe vânjoase o țară puternică, o Românie nouă. Legiunea îngenunchează azi în fața crucilor vitejilor și mucenicilor neamului.
V-am lăsat la urmă dragi camarazi pentru că asta pare să fie și voia celui de sus. Am rămas puțini, suntem ultimii rămași ai celor care au avut un ideal sfânt pentru care s-au jertfit. Azi și acum închei cu nemuritoarele versuri scrise de Radu Gyr.
Bătrâni cu obrazul de ceață,/ Cu pași năclăiți de tristețe,/ Prin moarte am trecut, nu prin viață,/ Căzuți în genunchi pe mormine,/ Noi n-am avut tinerețe./ Morți sfinți în temniți și prigoane./ Morți sfinți în lupte și furtuni,/ Noi am făcut din voi icoane,/ Și va purtăm pe frunți cununi.
Azi, cu conștiința datoriei împlinite, am răspuns la apel, Prezent!
Pe viitor vouă, prieteni, va rămâne sarcina de a răspunde prezent pentru noi toți soldații unui crez și ideal pentru care ne vom întoarce într-o zi pentru a ne termină misiunea.
„Ne vom întoarce neapărat,/ Cum apele sentorc din nori/ Sau cum sentoarce, tremurat,/ Pierdutul cântec, pe viori."

Închinându-mă acum, aici, cer iertare Sfintei noastre Treimi și patronului Legiunii, Sf. Arhanghel Mihail, pentru tot ceea ce am avut de gând să facem pentru țara noastră și nu am izbutit, ca și pentru puținul pe care, prin Grația Divină și Pronia Cerească, am reușit să facem:
Pentru triumful Bisericii,
Pentru slavă Neamului,
Pentru Libertate, Țară, onoare și adevăr!
TLC
Odihnește-i, Doamne, în pacea veșnică pe toți cei pentru care am răspuns prezent la apel.
Cu noi este Dumnezeu,

VJI

14 septembrie 2021
Cu noi este Dumnezeu!

Ne adresăm dumneavostră, noi, ultimii rămași, bătrâni cu ochii de ceață, robi ai neputințelor și ai anilor de prigoană din tinerețea care ne-a fost ucisă în tortura din gulaguri, tortură revărsată peste noi cu ura ocultelor care odinioară, în trecutul îndepărtat, ca și azi, după ce l-au crucificat pe Hristos, vor să răstignească creștinătatea.
Ajută-ne, Doamne, nouă, celor răstigniți sub trei dictaturi, dăruindu-ne fericirea să fim ceea ce am fost până la capătul zilelor noastre. Să luptăm, să suferim, să murim pentru Biserică, pentru neam, pentru libertate. Mulțumim celui de sus care ne-a dăruit Legiunea Arhanghelul Mihail, împreună cu cei care s-au jertfit pentru țară. Codreanu, Moța și Marin precum și o întreagă elită care au oferit cel mai prețios dar dragostei de neam, viață, pentru apărarea credinței și a Bisericii noastre și a tradițiilor strămoșești de libertate. Fie-le în veci neîntinată memoria de luptători pentru onoare, dreptate și adevăr.
Astăzi, Marcel Petrișor, Demostene Andronescu și eu, Vasile Iamandi, ne zbatem pentru viață și regretăm că nu putem fi prezenți trupește, dar cu un ultim elan, inima, cât ne va mai bate, va fi împreună și alături de voi, răspunzând: PREZENT!
Ne vom întoarce într-o zi!
Trăiască Legiunea și Căpitanul!

VJI

Rugăciune

— Rostită de Î.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, în biserica Sf. Ilie Gorgani din Capitală, în ziua de sâmbătă, 13 Februar 1937, la înmormântarea în Bucureștii Noui a eroilor Ioan I. Moța și Vasile Marin —

«Doamne, Dumnezeul nostru, care, cu înțelepciunea Ta cea negrăită, ai zidit pe om și ai așezat hotare vieții lui, ascunse numai întru știința Ta, către Tine, Stăpâne, ne ridicăm mâinile și inimile când se desparte om de om și se desfac legături scumpe, pe cari Tu le-ai rânduit și le-ai binecuvântat pe acest pământ trecător, ca să se găsească iarăși în viața cea fără de sfârșit.

Unde jertfa omului e mai mare și mai curată, acolo ești și Tu, Atotțiitorule, mai aproape. La picioarele Crucii și înaintea jertfei izbăvitoare a Unuia născut Fiului Tău și Mântuitorului nostru, covârșiți de milostivirea Ta, ne amuțesc cuvintele pe buze, dar ni se pleacă genunchii și inimile în smerită închinare către Tine, iubitorule de oameni.

Tu ai hotărât să chemi pe calea jertfei, întru odihna care este la Tine, pe robii Tăi, iubiții noștri fii și frați, Ioan Moța și Vasile Marin – și lângă sicriul care poartă ceea ce a fost trecător în ființa lor, gândurile și simțămintele noastre se preschimbă în cucernică rugăciune pe care o înălțăm către Tine, Părinte al îndurărilor.

Nu să plângem am venit aici, căci smerenia cugetului nostru în fața bunevoii Tale de a primi jertfa aleșilor Tăi nu ne îngăduie să însoțim cu plângere sfârșitul vieții lor. Ci am venit să-Ți mulțumim, Părinte, că ni i-ai dăruit așa de mari și curați cu sufletul, ca să se învrednicească a primi duhul credinții până la moarte, duhul jertfirii de sine, care este scara cea mai aleasă, dată nouă, oamenilor, de înălțare către Tine.

În răscrucea patimilor prin care a trecut poporul românesc în lunga sa istorie, Tu, Cârmuitorul soartei lui, ai întărit inimile părinților noștri întru răbdare de mucenici; Tu, ca răsplată, ne-ai trimis slobozenia din legăturile robiei de veacuri și tot Tu ai așezat țara făgăduinței, pe care ne-ai hărăzit-o întru bunătatea Ta, pe temeliile jertfei fără de seamăn a celor mai buni și mai viteji fii ai neamului nostru. Și dacă în bucuria amețitoare a biruinții dobândite, am uitat poruncile Tale și ne-am plecat urechile spre ispitele amăgitoare ale păcatelor cari scoboară și duc la pierzare neamurile, iartă-ne, Doamne, rătăcirea și dăruiește-ne tăria întoarcerii din nou pe căile Tale!

Slăvimu-Te pe Tine, Părinte, că ne-ai trimis lumina pilduitoarei jertfelnicii a aleșilot Tăi, Ioan și Vasile, ca să ieșim din întunericul nepăsării, al îndoielii și a oricărei micimi de suflet în urmărirea destinului nostru. În judecățile Tale, nepătrunse de mintea omenească, i-ai dus departe de noi, totuși în țara aceleeași frății de sânge, la lupta grea purtată pentru Crucea și Împărăția Ta, ca astfel, jertfa lor să strălucească cu atât mai limpede, înaintea ochilor noștri, în toată frumusețea ei, desbrăcată de orice interes legat de pământ.

Slăvimu-Te pe Tine, Hristoase Dumnezeule, că ai învrednicit poporul nostru, ca din mijlocul lui să alegi ostași credincioși pentru lucrul Tău, cari de dincolo de moarte ne trimit solia și mărturisirea credinții lor, cum numai de pe buzele marilor Tăi mucenici din veacurile dela'nceput a răsunat în lume: „Eu așa am înțeles datoria vieții mele. Am iubit pe Hristos și am mers fericit la moarte pentru El!" (din Testamentul lui Moța).

Binecuvântată să fie vatra familială și iubitorii părinți care au crescut aceste odrasle scumpe în grădina neamului nostru; ei nu-și vor vedea fiii aici, în jurul lor, pe pământ, dar cu atât mai mult se vor ridica cu gândul la cer, unde s-au înălțat sufletele lor. Tu, Izbăvitorule, care ștergi lacrimile celor îndurerați, ocrotește cu mângâierile Tale soțiile credincioase ale celor chemați la Tine și înger păzitor trimite copilașilor lor.

Tu, Mântuitorule, care ne-ai răscumpărat cu scump sângele Tău, vărsat pe Cruce și nu lași nicio jertfă neprihănită fără binecuvântarea Ta, fă să rodească jertfa plăcuților robilor Tăi, Ioan și Vasile, pe pământul țării noastre, pe care au iubit-o din toată inima lor, roadele virtuților cari înalță neamurile și le fac biruitoare împotriva puterilor întunericului. Revarsă în sufletele fiilor poporului românesc duhul credinții care mută munții, duhul iubirii care toate le rabdă și niciodată nu piere, duhul nădejdii care leagă inimile de țelurile cele mai presus de fire ale vieții ce se înfrățește cu jertfa. Trimite conducătorilor poporului nostru duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al puterii, ca să cunoască planurile Providenții Tale. Pogoară în inimile tinerimii noastre duhul ascultării de voia Ta cea sfântă, duhul rugăciunii și al muncii, duhul jertfelniciei cari s-a sălășluit în aleșii Tăi, Ioan și Vasile.

Biserica Ta, clădită pe jertfa Ta pe Cruce, prin noi smeriții slujitorii Tăi, însoțește cu binecuvântările ei sufletele robilor Tăi Ioan și Vasile pe drumul veșniciei și dacă, oameni fiind, trup purtând și în lume viețuind, au căzut în neascultarea poruncilor Tale, Tu ușurează-le, iartă-le, lasă-le toate greșelile cele de voe și fără de voe, cele cu știința și cu neștiința, iar sufletele lor, ca pe ale slugilor Tale celor bune și credincioase, primește-le întru bucuria Ta, Stăpâne, în corturile drepților le așează și le odihnește pe ele. Căci ei au împlinit cuvântul ce ni l-ai dat prin îngerul Bisericii Tale: „Fii credincios până la moarte, și-ți voi da ție cununa vieții" (Apocalipsa 2, 10)

Binecuvântate să fie numele lor în cartea veșniciei Tale și neuitată să rămână amintirea lor în neamul nostru, din veac în veac!

Tu ne-ai dat nădejdea vieții celei veșnice întru care în legătură cu Tine, primim cu supunere ceea ce ne dai, căci Tu ești Dumnezeul nostru și Ție se cuvine toată cinstea, slava și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Amin!»

Telegraful Român, Sibiu, 21 februar 1937

PERMANENȚE

ISSN 1453 – 9551

Editor: **Fundația Culturală „Profesor George Manu"**

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, București

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: http://www.fgmanu.ro

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305

REDACTORI:

PR. MARIUS VIŞOVAN **PR. VASILE GORDON**

CEZARINA CONDURACHE **CIPRIAN VOICILĂ**

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

Administrație – Difuzare:

MILITARU CARMEN DANIELA

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, București

 # Redacția își păstrează distanța față de conținutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.

FUNDAȚIA „PROFESOR GEORGE MANU" 1994-2026

PREŞEDINŢI:

† NICOLAE GOGA, 1994-1995
† MIRCEA NICOLAU, 1995-2011
† NICOLAE ROŞCA, 2011-2013
† GHEORGHE GHEORGHIU, 2013-2015

ACTUALA CONDUCERE:

PREŞEDINTE:
CEZARINA CONDURACHE